

**A Földtudományok Osztálya és bizottságai
beszámolója a 2013. évről**

Budapest, 2014. február 18.

Tartalom:

Tartalom	1. oldal
A földtudományok feladata	2. oldal
A Földtudományok Osztálya és bizottságai összefoglaló beszámolója a 2013. évről	3. oldal
A Földtudományok Osztálya beszámolója a 2013. évről	6. oldal
A Bányászati Tudományos Bizottság beszámolója a 2013. évről	22. oldal
A Földtani Tudományos Bizottság beszámolója a 2013. évről	29. oldal
A Geodéziai és Geoinformatikai Tudományos Bizottság beszámolója a 2013. évről	36. oldal
A Geofizikai Tudományos Bizottság beszámolója a 2013. évről	39. oldal
A Geokémiai, Ásvány- és Kőzettani Tudományos Bizottság beszámolója a 2013. évről	41. oldal
A Meteorológiai Tudományos Bizottság beszámolója a 2013. évről	45. oldal
A Paleontológiai Tudományos Bizottság beszámolója a 2013. évről	49. oldal
A Társadalom-földrajzi Tudományos Bizottság beszámolója a 2013. évről	51. oldal
A Természetföldrajzi Tudományos Bizottság beszámolója a 2013. évről	55. oldal
A Földtudományi Doktori Bizottság beszámolója a 2013. évről	58. oldal
A Hidrológiai Osztályközi Állandó Bizottság beszámolója a 2013. évről	59. oldal

A földtudomány feladata

A földtudomány a Föld alakját, erőtereit, felépítését, fejlődését, méreteit, térbeli tájékozását, a bolygó belsejében, felszínén és külső öveiben lejátszódó folyamatokat és ezek kölcsönhatásait vizsgálja, modellezi és jelzi előre. Ezen belül nagy figyelmet szentel az élő és élettelen földi szférák közötti kapcsolatok feltárásának. Jellemzője az időbeliség és térbeliség. A földtudomány célja megérteni a teljes földi rendszer múlt-, jelen- és jövőbeli viselkedését. Fontos integráló szerepe van nemcsak a társadalomtudományi, valamint az élő és élettelen természettudományi területek között, hanem egyben a fizika, kémia és biológia módszereinek alkalmazása révén az egész Föld és emberiség történetének, jelenének és várható fejlődési irányainak kutatásában is. Feladata a magyar földnek és a hazai környezet állapotának felmérése, értékelése, a tendenciák kimutatása és az eredmények közzététele.

A földtudomány nélkülözhetetlen a kormányzati döntésekhez szükséges alapinformációk megalkotásához is. Ilyenek többek között, az energiatermeléssel, nyersanyag-ellátottsággal, időjárás hatásokkal, vízügyi döntésekkel, természeti veszélyforrások elleni védelemmel, az életminőség javításával és a környezetvédelmi kérdésekkel kapcsolatos döntések is. Fontos tevékenységet fejtenek ki az egyes tudományszakok a természeti adottságaink védelme, turisztikai célú hasznosítása, műemlékvédelmi-, illetve helyreállítási munkálatok terén is, amelyek jelentős hatással vannak az ország gazdasági teljesítőképességére

*(Pantó György – Ádám J. – Mészáros E.: Földtudomány
In: Glatz Ferenc (szerk.): Tudománypolitika Magyarországon II. A diszciplínák művelése.
2002 Budapest, MTA)*

A Földtudományok Osztálya és bizottságai összefoglaló beszámolója a 2013. évről

A Földtudományok Osztályához 2013. december 31-én 751 köztestületi tag tartozott. A földtudományi köztestületi tagok közül 180 fő kandidátus, 421 fő PhD, 124 fő a tudomány doktora, illetve az MTA doktora, 5 fő az MTA levelező tagja és 21 fő az MTA rendes tagja. 2013-ban 19 fő kérte felvételét a köztestületbe. Áprilisban Bárdossy György, az MTA rendes tagja, az Akadémiai Aranyérem birtokosa halálával az osztályt súlyos veszteség érte, ugyanakkor az osztály örvendetesen gyarapodott is: a 2013. évi akadémikusválasztás eredményeként a hazai akadémikusok száma három fővel (egy rendes és két levelező taggal) 26 főre emelkedett. A tiszteleti tagok létszáma ugyancsak a közgyűlést követően 23 főre bővült, a külső tagoké 10 főre nőtt. A tagjelölés előkészítése és egységes eljárásrend keretében történő szabályszerű lebonyolítása hónapokon át az elmúlt év egyik kiemelt feladata volt az osztály számára.

Az osztály testületi feladatait tudományos bizottsági hálózat segítségével látja el. A sokszínű földtudomány művelését támogatja azzal, hogy felügyelete alatt kilenc tudományos bizottság (név szerint a Bányászati-, Földtani-, Geodéziai és Geoinformatikai, Geofizikai-, Geokémiai, Ásvány- és Kőzettani-, Meteorológiai-, Paleontológiai-, Társadalom-földrajzi-, Természetföldrajzi-) és egy osztályközi állandó bizottság (Hidrológiai Osztályközi Állandó Bizottság) működik. A bizottságok többségének albizottságai is vannak, az albizottságok száma összesen 28.

Az osztály köztestületi feladatai között első helyen említhető a tudományos minősítési rendszer működtetése, melynek keretében az MTA doktora tudományos címre benyújtott pályázatok elbírálásában 18 tagú külön doktori bizottság (Földtudományi Doktori Bizottság) működik közre. Az elmúlt évben az osztály a bizottság bevonásával négy új doktori pályázattal foglalkozott, és három folyamatban lévő doktori ügyet zárt le.

Az Akadémia közfeladatainak ellátása részeként az osztály a könyv- és folyóirat-kiadást is támogatja: 2013-ban az MTA KFB egyetértésével három könyv és négy - az adott szakterület központi publikációs fórumaként nyilvántartott - folyóirat kiadása kapott javaslatára akadémiai támogatást. Az osztály tagjai számos földtudományi szakmai folyóirat, periodika főszerkesztői, szerkesztői, vagy tagjai a szerkesztőbizottságoknak.

Az osztály tagjainak külföldi szakmai útjaihoz és külföldi szakemberek hazai vendégfogadásához is segítséget nyújt. Ennek keretében az osztályhoz tartozó köztestületi tagok öt külföldi kiutazásához, valamint két külföldi vendégelőadó hazai tartózkodásához járult hozzá az osztály csaknem 2,3 millió Ft értékben.

A 2013. évben több, az osztályhoz tartozó tudományos kutató részesült különféle állami, akadémiai és alapítványi díjakban: a március 15-i állami kitüntetések adományozása kapcsán Hajdu Zoltán, az MTA doktora, az MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Regionális Kutatások Intézetének tudományos tanácsadója a Magyar Érdemrend tisztikeresztjét kapta. Weiszburg Tamás Gábor PhD, az ELTE Ásványtani Tanszékének egyetemi docense 2013. augusztus 20-án megkapta a Magyar Érdemrend lovagkeresztje kitüntetést, Dunkel Zoltán Árpád

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Földtudományok Osztálya

1051 BUDAPEST, NÁDOR U. 7.

1245 Budapest Pf.: 1000

Tel: 411-63-50 Fax: 411-61-22

fold@titkarsag.mta.hu

PhD az Országos Meteorológiai Szolgálat nyugalmazott elnöke a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetéssel vehette át. Az Akadémiai Díj 2013. évi díjazottja Galács András, az MTA doktora lett, aki a közgyűlésen vehette át az elismerést.

Az osztály havi rendszerességgel - május, július és augusztus kivételével - tart osztályüléseket. Az osztályüléseken az adminisztratív teendők ellátása mellett tavaly négy alkalommal került sor tudományos, illetve tudománypolitikai jellegű összefoglaló előadásra, ebből két alkalommal a meghívott előadó külföldi vendégprofesszor volt.

Az osztály 2013-ban is állást foglalt a hozzá küldött anyagokkal, pályázatokkal (pl. CNRS mobilitási pályázatok) kapcsolatban, személyi javaslatokat fogalmazott meg különböző állami- és akadémiai díjakra, kitüntetésekre, szakértőket jelölt különböző testületekbe (pl. Bolyai Ösztöndíj Kuratórium, OTKA, közgyűlési állandó bizottságok, Magminta Bizottság), védnökséget vállalt különböző tudományos rendezvényeken. A tudományos munka szervezésén túl aktív közéleti szerepvállalásként az osztály és bizottságai időről-időre közérdeklődésre számot tartó kérdésekkel is szervezett keretek között foglalkozik (pl: Nemzeti Energiastratégia) állásfoglalásait a megfelelő akadémiai fórumokon előterjeszti.

Az osztály területén az MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont összefogásával három akadémiai kutatóintézet (Földrajztudományi Intézet, Geodéziai és Geofizikai Intézet és a Földtani és Geokémiai Intézet) és több MTA támogatású kutatócsoport működik. A Földtudományok Osztálya vezetése fontosnak tartja az osztály szakmai felügyelete alá tartozó kutatóközpont és a kutatóintézetek aktuális helyzetének, kutatási terveinek, szakmai elképzeléseinek megismerését. Az osztály vezetése 2013-ban ennek érdekében elsőként a három földtudományi kutatóintézetet magában foglaló kutatóközpont főigazgatóját, majd az intézetek igazgatóit kérte fel, hogy az irányításuk alatt működő szervezetről helyzetelemzési célból nyújtsanak tájékoztatást az osztályüléseken. Az osztály segíti és figyelemmel kíséri a Magyar Földrajzi Társaság tevékenységét is, a Magyarhoni Földtani Társulattal szerződés szabályozta módon dolgozik együtt.

Az osztály az év folyamán több kiemelt rendezvényt szervezett: februárban nagy érdeklődés mellett rendezte meg az MTA földtudományi intézetei és támogatott kutatócsoportjai immáron hagyományos tudományos ülését, amelyen a meghívott előadók beszámoltak a közelmúltbeli tudományos eredményekről, bemutatva a támogatott intézmények sokrétű tevékenységét. Májusban az MTA Környezettudományi Elnöki Bizottsága szervezésében, az MTA tudományos osztályai és bizottságai közreműködésével a Budapesti Vízfelhasználó tudományos üzeneteinek megfogalmazása céljából életre hívott konferencián az osztályt több szakember is képviselte, ez egyben az osztály közgyűlési előadóüléseként is szerepelt. „A földtani tudományos kutatások nemzetközi és hazai helyzete” előadássorozat keretében a Földtani Tudományos Bizottság és a Földtudományok Osztálya által szervezett sikeres tavalyi két előadóülésen a telt ház is jelezte nagy érdeklődés mellett színvonalas előadások hangzottak el üledékföldtani és szénhidrogén-kutatási tudományos eredményekből. A Magyar Tudomány Ünnepehez kapcsolódóan rendezett sikeres előadóülés egy miskolci egyetemi projekt /"Nemzetközi együttműködésben megvalósuló alap kutatás a kritikus nyersanyagok hazai gazdaságfejlesztő potenciáljának kiaknázására (CRITICEL)"/eddig eredményeinek közzététele köré szerveződött, amelyben a csúcstechnológiai termékek előállításához kulcsfontosságú ritka elemek vizsgálatához kapcsolódó kutatásokról hallhattak az érdeklődők. A Meteorológiai

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Földtudományok Osztálya

1051 BUDAPEST, NÁDOR U. 7.

1245 Budapest Pf.: 1000

Tel: 411-63-50 Fax: 411-61-22

fold@titkarsag.mta.hu

Tudományos Bizottság szervezte novemberi Meteorológiai Tudományos Napok a Székház Nagytermében évek óta teltházzal fut, tavaly a veszélyes időjárási folyamatokról és társadalmi hatásokról hallhattak tartalmas előadásokat a meghívott vendégek. Örvedetes, hogy a tavalyi rendezvényeken is jelentős számban képviselteti magát a fiatal korosztály, illetve az érdeklődő közönség összetétele területileg is kiegyensúlyozott, azaz a vidéki tudományos központok kutatóinak bevonása is sikeresnek mondható nemcsak előadóként, hanem látogatóként is.

Budapest, 2013. február 18.

Vörös Attila

az MTA rendes tagja

a Földtudományok Osztályának elnöke

Az MTA Földtudományok Osztályának 2013. évi beszámolója

1. A tudományos osztály neve:

Földtudományok Osztálya

2. A tudományos osztály tisztségviselői:

Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök

Bozó László, az MTA rendes tagja, osztályelnök-helyettes

3. A tudományos osztály létszáma (2013. december 31-i állapot szerint):

akadémikus: 26 fő,

nem akadémikus közgyűlési képviselő: 16 fő,

tanácskozási jogú meghívott: 9 fő,

állandó meghívott: 4 fő.

4. A tudományos osztályhoz tartozó köztestületi tagok létszáma (2013. december 31-i állapot szerint):

akadémikus: 26 fő,

az MTA doktora: 124 fő,

kandidátus: 180 fő,

PhD: 421 fő.

5. A tudományos osztályhoz tartozó tudományos, doktori és állandó bizottságok:

a. tudományos bizottságok:

1. Bányászati Tudományos Bizottság

2. Földtani Tudományos Bizottság

3. Geodéziai és Geoinformatikai Tudományos Bizottság

4. Geofizikai Tudományos Bizottság

5. Geokémiai, Ásvány- és Kőzettani Tudományos Bizottság

6. Meteorológiai Tudományos Bizottság

7. Paleontológiai Tudományos Bizottság

8. Társadalom-földrajzi Tudományos Bizottság

9. Természetföldrajzi Tudományos Bizottság

b. osztályközi tudományos bizottság:

–

c. doktori bizottságok:

Földtudományi Doktori Bizottság

d. állandó bizottság:

–

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
Földtudományok Osztálya
1051 BUDAPEST, NÁDOR U. 7.
1245 Budapest Pf.: 1000
Tel: 411-63-50 Fax: 411-61-22
fold@titkarsag.mta.hu

e. osztályközi állandó bizottság:
Hidrológiai Osztályközi Állandó Bizottság
(IV., V., VI., VII. és a VIII. osztállyal közös)

6. A tudományos osztály ülései (időpont, helyszín, napirend, határozatok):

2013. január 29. – MTA Székház, Elnöki Tanácsterem

Napirend:

- 1./ Osztályelnöki tájékoztató
Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök
- 2./ Doktori ügyek – Lóczy Dénes doktori ügye
Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök
- 3./ Egyebek
Előterjesztő: Bozó László, az MTA levelező tagja, osztályelnök-helyettes

2013. február 12. – MTA Székház, Kisterem

Napirend:

- 1./ Jelölés külső tagságra a Földtudományok Osztályán
Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök
- 2./ Jelölés tiszteleti tagságra a Földtudományok Osztályán
Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök
- 3./ Jelölés rendes tagságra a Földtudományok Osztályán
Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök
- 4./ Jelölés levelező tagságra a Földtudományok Osztályán
Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök

2013. február 26. – MTA Székház, Elnöki Tanácsterem

Napirend:

- 1./ Osztályelnöki tájékoztató
Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök
- 2./ A 2012. évi bizottsági és osztálybeszámolók jóváhagyása
Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök
- 3./ A Földtudományok Osztálya érdekeltségébe tartozó nemzetközi szervezeti tagságok felülvizsgálata

Előterjesztő: Bozó László, az MTA levelező tagja, osztályelnök-behyettes

4./ Egyebek

Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök

2013. március 26. – MTA Székház, Elnöki Tanácsterem

Napirend:

1./ Osztályelnöki tájékoztató

Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök

2./ A 2014. évi tisztújítást előkészítő Jelölőbizottság tagjainak megválasztása

Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök

3./ A 2013. évi utazási támogatások jóváhagyása

Előterjesztő: Bozó László, az MTA levelező tagja, osztályelnök-behyettes

4./ Egyebek

Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök

2013. április 23. – MTA Székház, Elnöki Tanácsterem

Napirend:

1./ Tudományos előadás: A nem konvencionális szénhidrogének várható szerepe Földünk energiaellátásában

Előadó: Pápay József, az MTA rendes tagja

2./ Osztályelnöki tájékoztató

Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök

3./ Doktori ügyek

Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök

4./ A Szádeczky-Kardoss Elemér Alapítványi díj kezelésének felülvizsgálata

Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök

5./ Egyebek

Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök

6./ Tájékoztató a Magyar Tudományos Akadémia 2013. évi közgyűlési tagválasztására szóló elnökségi javaslatról – a Földtudományok Osztálya akadémikusainak zárt ülése

Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök

2013. június 25. – MTA Székház, Elnöki Tanácsterem

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
Földtudományok Osztálya
1051 BUDAPEST, NÁDOR U. 7.
1245 Budapest Pf.: 1000
Tel: 411-63-50 Fax: 411-61-22
fold@titkarsag.mta.hu

Napirend:

- 1./ Osztályelnöki tájékoztató
Előterjesztő: Bozó László, az MTA rendes tagja, osztályelnök-helyettes
- 2./ Doktori ügyek
Előterjesztő: Pálfi József, az MTA levelező tagja, a Földtudományi Doktori Bizottság elnöke
- 3./ A 2014. évi Széchenyi-díjra beérkezett javaslat elbírálása
Előterjesztő: Bozó László, az MTA rendes tagja, osztályelnök-helyettes
- 4./ Egyebek
Előterjesztő: Bozó László, az MTA rendes tagja, osztályelnök-helyettes
- 5./ Tudományos előadás: The time of cheap raw materials is running out
*Előadó: Prof. Dr. habil. Harald G. Dill,
Federal Institute for Geosciences and Natural Resources, Hannover, Németország*

2013. szeptember 17. – MTA Székház, Elnöki Tanácssterem

Napirend:

- 1./ Tudományos előadás: The crust as a platform for early life
*Előadó: Prof. Stephen Mojzsis,
Department of Geological Sciences, University of Colorado at Boulder, Amerikai Egyesült Államok*
- 2./ Osztályelnöki tájékoztató
Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök
- 3./ Doktori ügyek
Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök
- 4./ Egyebek
Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök

2013. október 22. – MTA Székház, Elnöki Tanácssterem

Napirend:

- 1./ Az MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont működési tapasztalatai – értékelő helyzetelemzés
Előadó: Ábrahám Péter, az MTA doktora, az MTA CSFK főigazgatója
- 2./ Osztályelnöki tájékoztató
Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök
- 3./ Doktori ügyek

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
Földtudományok Osztálya
1051 BUDAPEST, NÁDOR U. 7.
1245 Budapest Pf.: 1000
Tel: 411-63-50 Fax: 411-61-22
fold@titkarsag.mta.hu

Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök

4./ Egyebek

Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök

2013. november 19. – MTA Székház, Elnöki Tanácsterem

Napirend:

1./ Az MTA CSFK Földtani és Geokémiai Intézet működési tapasztalatai – értékelő helyzetelemzés

Előadó: Demény Attila, az MTA levelező tagja, az MTA CSFK FGI igazgatója

2. /Osztályelnöki tájékoztató

Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök

3./ Doktori ügyek

Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök

4./ Az akadémiai díjakra beérkezett javaslatok elbírálása

Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök

5./ A közgyűlési állandó bizottságok tagjainak jelölése

Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök

6./ Egyebek

Előterjesztő: Vörös Attila, az MTA rendes tagja, osztályelnök

2013. december 10. – MTA Székház, Képes Terem

Napirend:

Az MTA Földtudományok Osztálya akadémikusainak zárt ülése

Határozatok:

–

7. A tudományos osztály 2013. évi kiemelkedő rendezvényei:

„Új eredmények a MTA által támogatott földtudományi kutatások köréből”

A Földtudományok Osztálya és a MTA földtudományi intézeti és támogatott kutatócsoportjai tudományos ülése

(2013. február 13., MTA Székház, Felolvasóterem)

Program:

Bevezető

Demény Attila, az MTA levelező tagja, igazgató, MTA CSFK FGI

A méretarány szerepe az erózió vizsgálatában

Jakab Gergely PhD, tudományos főmunkatárs, MTA CSFK FTI

Madarász Balázs PhD, tudományos főmunkatárs, MTA CSFK FTI

Dunai parti szűrésű vízbázisok izotóp-geokémiai vizsgálata

Kármán Krisztina, tudományos segédmunkatárs, MTA CSFK FGI

Fórizs István PhD, tudományos főmunkatárs, MTA CSFK FGI

Deák József PhD, ügyvezető igazgató, GWIS Kft.

Földtudományi módszerekkel a Földön kívüli víz nyomában

Kereszturi Ákos PhD, tudományos munkatárs, MTA CSFK CSI

Az atmoszféra-hidroszféra kölcsönhatások leképeződése a gravitációs észlelésekben

Papp Gábor, a műszaki tudomány kandidátusa, tudományos főmunkatárs, MTA CSFK GGI

Szűcs Eszter, tudományos segédmunkatárs, MTA CSFK GGI

Batttha László, tudományos munkatárs, MTA CSFK GGI

Benedek Judit PhD, tudományos munkatárs, MTA CSFK GGI

A kéregdeformáció és a szélerózió szerepe a Dunántúl felszínalakulásában (avagy mióta fújja a szél a Káli-medence kőtengereit?)

Fodor László, az MTA doktora, tudományos tanácsadó, MTA–ELTE Geológiai, Geofizikai és Űrtudományi Kutatócsoport

Csillag Gábor PhD, tudományos főmunkatárs, MFGI

Ruszkóczy-Rüdiger Zsófia PhD, egyetemi adjunktus, ELTE TTK Természetföldrajzi Tanszék

Sebe Krisztina PhD, egyetemi adjunktus, PTE Földtani Tanszék

Légköri kátránygömbök (tar balls) képződése és tulajdonságai

Hoffer András PhD, tudományos főmunkatárs, MTA–PE Levegőkémiai Kutatócsoport

Tóth Ádám, PE Környezettudományi Intézet

Kósa Ilona PhD, tudományos segédmunkatárs, MTA–PE Levegőkémiai Kutatócsoport

Pósfai Mihály, az MTA levelező tagja, egyetemi tanár, PE Környezettudományi Intézet

Gelencsér András, az MTA doktora, egyetemi tanár, PE Környezettudományi Intézet és MTA–PE Levegőkémiai Kutatócsoport

Az élővilág és a környezet változásai a pannóniai korszakban

Magyar Imre, az MTA doktora, tudományos tanácsadó, MTA–MTM–ELTE Paleontológiai Kutatócsoport

Zárszó

Vörös Attila, az MTA rendes tagja, az MTA Földtudományok Osztályának elnöke

A nagy érdeklődés mellett (kb. 100 fő) zajlott tudományos ülésen az MTA földtudományi intézetei és támogatott kutatócsoportjai meghívott előadói számoltak be a közelmúlthoz kapcsolódó tudományos eredményekről, bemutatva a támogatott intézmények sokrétű

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
Földtudományok Osztálya
1051 BUDAPEST, NÁDOR U. 7.
1245 Budapest Pf.: 1000
Tel: 411-63-50 Fax: 411-61-22
fold@titkarsag.mta.hu

tevékenységét. A hagyományos februári rendezvény szervezőmunkáit ebben az évben **Demény Attila**, az MTA levelező tagja vállalta magára.

„Multidiszciplináris Víz Konferencia”

Multidiszciplináris előadóülés az MTA Környezettudományi Elnöki Bizottsága szervezésében az MTA tudományos osztályai és bizottságai közreműködésével a Budapesti Víz Világtalálkozó (Budapest Water Summit, 2013. október 8-11.) tudományos üzeneteinek megfogalmazása céljából (2013. május 15-16., MTA Székház)

2013. május 15-16-án a Földtudományok Osztálya közreműködésével zajlott rendezvényen az osztályt több szakember is képviselte, ez egyben az osztály közgyűlési előadóüléseként is szerepelt. A rendezvényen a földtudományok tudományterületéhez kapcsolódóan a következő előadások hangzottak el:

Felszín alatti víz – határok nélkül

Szőcs Teodóra PhD
Tóth György
Rotárné Szalkai Ágnes
Gál Nóra PhD

Folyók és tavak hidrodinamikája: a kutatástól az alkalmazásig

Józsa János, az MTA levelező tagja
Krámer Tamás
Baranya Sándor

A víz szerepe a légköri folyamatokban

Geresdi István, az MTA doktora
Horváth Ákos, a földrajztudomány kandidátusa
Bozó László, az MTA rendes tagja

A Hidrogeológusok Nemzetközi Szövetsége Regionális felszínalatti vízáramlási Bizottsága „üzenete”: lépünk túl az artézi paradigmán – a vízgazdálkodásban is!

Mádlné Szőnyi Judit PhD

Felszín alatti vizek kutatására alapozott regionális fejlesztési lehetőségek

Szőcs Péter, az MTA doktora
Madarász Tamás PhD
Kovács Balázs PhD
Lénárt László

A felszín alatti vizek geokémiája

Varsányi Zoltánné, az MTA doktora
Fórizs István PhD

A parti szűrős víz bázisok és jelentőségük

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
Földtudományok Osztálya
1051 BUDAPEST, NÁDOR U. 7.
1245 Budapest Pf.: 1000
Tel: 411-63-50 Fax: 411-61-22
fold@titkarsag.mta.hu

Kármán Krisztina

Módszertani fejlesztési javaslatok a hazai felszín alatti ivóvízkészletek kutatásához (Nyírség)

Püspöki Zoltán PhD

Demeter Gábor

Virág Margit

Lazányi János, az MTA doktora

A geotermikus energia perspektívái Magyarországon

Bobok Elemér, az MTA doktora

Döntési kényszer az ár- és belvízvédelemben

Schweitzer Ferenc, a földrajztudomány doktora

Az osztály vezetése a júniusi osztályülésen köszönetét fejezte ki minden közreműködőnek, és kiemelten Ádám Józsefnek, az MTA rendes és Szarka László Csabának, az MTA levelező tagjának a szervezés terén végzett munkájáért.

**„A szedimentológiai és a szerkezetföldtani kutatások
nemzetközi tendenciái és hazai helyzete”**

A Földtudományok Osztálya és a Földtani Tudományos Bizottság tudományos ülése
(2013. június 10., MTA Székház, Kisterem)

Program:

Bevezető gondolatok „A földtani kutatás nemzetközi és hazai irányai” rendezvénysorozathoz

Haas János, a földtudomány doktora

Szedimentológia a XXI. század hajnalán. A kutatás homlokterében álló célok a hazai problémák tükrében

Haas János, a földtudomány doktora

Horányi Anna

Pannon tavi delták a Balaton környékén

Sztanó Orsolya PhD

Magyar Imre, az MTA doktora

Müller Pál, az MTA doktora

Szőnoky Miklós PhD

Lantos Miklós,

Lenkey László PhD

Katona Lajos

Csillag Gábor PhD

Mikrobazáttonyok

Hips Kinga PhD

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Földtudományok Osztálya

1051 BUDAPEST, NÁDOR U. 7.

1245 Budapest Pf.: 1000

Tel: 411-63-50 Fax: 411-61-22

fold@titkarsag.mta.hu

Szerkezetföldtani eredmények a magyarországi kutatásokban, kitekintéssel a nemzetközi tendenciákra

Fodor László, az MTA doktora

Albert Gáspár PhD

Bada Gábor PhD

Beke Barbara

Dombrádi Endre

Koröknai Balázs

Kövér Szilvia PhD

Maros Gyula

Mártonné Szalay Emőke, a földtudomány doktora

M. Tóth Tivadar, az MTA doktora

Német Norbert

Palotai Márton

Sebe Krisztina PhD

Székegy Balázs

Visnovitz Ferenc

Szerkezetföldtani alapú szénhidrogén-kutatás Kurdisztánban: problémák és megoldások

Csontos László, a földtudomány kandidátusa

Pocsai Tamás

Sasvári Ágoston

Magyari Árpád PhD

Majercsik Csaba

Fórián Szabó Márton

A Pannon-medence geodinamikája: külföldi kutatások térhódítása és hazai válaszok

Horváth Ferenc, az MTA doktora

Balázs Attila

Király Ágnes

Fodor László, az MTA doktora

Zárszó

Vörös Attila, az MTA rendes tagja

„A földtani tudományos kutatások nemzetközi és hazai helyzete” előadássorozat keretében a Földtani Tudományos Bizottság és a Földtudományok Osztálya által szervezett sikeres előadóülésen kb. 100 érdeklődő vett részt, amely a színvonalas előadások mellett mindenekelőtt Haas János, az MTA doktora és Cserny Tibor PhD szervező munkájának volt köszönhető.

**„A szénhidrogén-kutatások
nemzetközi tendenciái és hazai helyzete”**

A Földtudományok Osztálya és a Földtani Tudományos Bizottság tudományos ülése
(2013. október 9., MTA Székház, Kisterem)

Program:

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
Földtudományok Osztálya
1051 BUDAPEST, NÁDOR U. 7.
1245 Budapest Pf.: 1000
Tel: 411-63-50 Fax: 411-61-22
fold@titkarsag.mta.hu

Bevezető gondolatok

Haas János, a földtudomány doktora

A szénhidrogén-kutatás legújabb módszertani eredményei

Sőreg Viktor

Czeller István

A 3D medencemodellzés lehetőségei

Milota Katalin

Pogácsás György, a földtudomány kandidátusa

A „shale gas” - aggályok, remények, tények

Vető István, a földtudomány doktora

Zárszó

Vörös Attila, az MTA rendes tagja

„A földtani tudományos kutatások nemzetközi és hazai helyzete” előadássorozat részét képező, ez alkalommal a szénhidrogén-kutatásokkal foglalkozó rendezvény a júniusához hasonló létszámban mozgatott meg érdeklődőket, akik között a legnagyobb számban a fiatal korosztály képviseltette magát.

„Kritikus nyersanyagok Európában, hazai lehetőségek”

A Földtudományok Osztálya és a Bányászati Tudományos Bizottság tudományos ülése
(2013. november 6., MTA Székház, Felolvasóterem)

Program:

Megnyitó gondolatok

Kovács Ferenc, az MTA rendes tagja

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
Földtudományok Osztálya
1051 BUDAPEST, NÁDOR U. 7.
1245 Budapest Pf.: 1000
Tel: 411-63-50 Fax: 411-61-22
fold@titkarsag.mta.hu

Kritikus elemek – teendők Európában a jövő biztonságos nyersanyag-ellátásáért

Földessy János, a földtudomány kandidátusa (Miskolci Egyetem)

Bóhm József, a műszaki tudomány kandidátusa (Miskolci Egyetem)

A CRITICEL projekt - Stratégiai nyersanyagok hazai alap kutatása egy biztos és biztonságos jövőért

Gombkötő Imre PhD (Miskolci Egyetem)

Hazai stratégiai ásványi nyersanyagaink – előzetes értékelés

Zajzon Norbert PhD (Miskolci Egyetem)

Less György, az MTA doktora (Miskolci Egyetem)

Platinafémek magyarországi ásványi nyersanyagainkban

Hartai Éva PhD (Miskolci Egyetem)

Kiss Gabriella PhD (ELTE)

Gyakori ritkaföldek – sikeres hazai vadásztörténetek egy keresett elemcsoportra

Török Kálmán, a földtudomány kandidátusa (MFGI)

Szakáll Sándor PhD (Miskolci Egyetem)

Elektronikai hulladékok – lehetséges másodlagos nyersanyagforrásaink

Bokányi Ljudmilla, a műszaki tudomány kandidátusa (Miskolci Egyetem)

Csőke Barnabás, a műszaki tudomány kandidátusa (Miskolci Egyetem)

Nagy Sándor PhD (Miskolci Egyetem)

Mádainé Üveges Valéria (Miskolci Egyetem)

Üveghomok meddőjének ásványtani és technológiai vizsgálatai

Nagy Sándor PhD (Miskolci Egyetem)

Pap Zoltán (Miskolci Egyetem)

Kristály Ferenc PhD (Miskolci Egyetem)

A bauxit feldolgozásából származó vörösiszap hasznosítási lehetőségei

Szépvolgyi János, az MTA doktora (MTA KKI)

A Magyar Tudomány Ünnepehez kapcsolódóan rendezett sikeres előadóülés egy miskolci egyetemi projekt (CRITICEL) eredményeinek közzététele köré szerveződött. A kb. 90 fő érdeklődése mellett zajlott rendezvény sikere Kovács Ferenc, az MTA rendes tagja, Hartai Éva PhD és Bóhm József, a műszaki tudomány kandidátusa szervezőmunkáját dicséri. Az érdeklődők között jelentős arányban voltak jelen a fiatal nemzedék tagjai, és jelentős volt a vidéki résztvevők aránya. A rendezvénynek regionális szintű médiavisszhangja volt.

„Veszélyes időjárás folyamatok és társadalmi hatásuk”

A Földtudományok Osztálya és a Meteorológiai Tudományos Bizottság tudományos ülése

(39. Meteorológiai Tudományos Napok)

(2013. november 21-22., MTA Székház, Nagyterem)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
Földtudományok Osztálya
1051 BUDAPEST, NÁDOR U. 7.
1245 Budapest Pf.: 1000
Tel: 411-63-50 Fax: 411-61-22
fold@titkarsag.mta.hu

Program:

November 21.

Megnyitó

Major György, az MTA rendes tagja

Nowcasting rendszerek Európában (European nowcasting systems)

Franziska Strauss PhD

Yong Wang PhD

Nowcasting rendszerek az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

Horváth Ákos, a földrajztudomány kandidátusa

Nagy Attila

Simon André PhD

Veszélyes légköri jelenségek különböző meteorológiai skálákon

Tasnádi Péter, a fizikai tudomány kandidátusa

Fejős Ádám

Korszerű módszerek az árvizek részletgazdag helyszíni mérésében és numerikus modellezésében: júniusi tapasztalatok, eredmények és a továbblépés irányai

Józsa János, az MTA levelező tagja

Krámer Tamás PhD

Baranya Sándor PhD

Szilágyi József, az MTA doktora

Időjárási szélsőségek a változó klímában

Lakatos Mónika PhD

A hőmérsékleti és csapadékszélsőségek várható változása modellszimulációk alapján

Bartholy Judit, az MTA doktora

Pongrácz Rita PhD

Pieczka Ildikó PhD

Kis Anna

A meteorológiai megfigyelőrendszer szerepe az időjárási veszélyjelzésben

Horváth Gyula

Putsay Mária PhD

Sebők István

Németh Péter

Steib Roland

Varga Bálint

Rózsa Szabolcs PhD

Megfigyelések és mérések felhasználása a nagyfelbontású dinamikus modellezésben

Bölöni Gergely PhD

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
Földtudományok Osztálya
1051 BUDAPEST, NÁDOR U. 7.
1245 Budapest Pf.: 1000
Tel: 411-63-50 Fax: 411-61-22
fold@titkarsag.mta.hu

Mile Máté
Roger Randriamampianina, a földrajztudomány kandidátusa
Steib Roland
Nagy Attila
Horváth Ákos, a földrajztudomány kandidátusa

Nagyfelbontású dinamikai modellezés

Szintai Balázs PhD
Szűcs Mihály
Roger Randriamampianina, a földrajztudomány kandidátusa
Kullmann László PhD
Nagy Attila
Horváth Ákos, a földrajztudomány kandidátusa
Weidinger Tamás, a földrajztudomány kandidátusa
Gyöngyösi András Zénó

A veszélyjelzés verifikációjának elméleti háttere

Csima Gabriella

Viharciklonok az euroatlanti térségben

Nagy Attila
Horváth Ákos, a földrajztudomány kandidátusa
Kiss Győző

Nagy csapadékkal kísért, konvektív rendszerek és időszakok

Seres András Tamás
Horváth Ákos, a földrajztudomány kandidátusa
Németh Péter

Szupercellás zivatarok Magyarországon

Csirmaz Kálmán
Molnár Ákos

November 22.

Az Országos Meteorológiai Szolgálat veszélyjelzési rendszere

Fodor Zoltán
Kolláth Kornél

Veszélyjelzések a katonai meteorológiában

Büki Richárd
Radics Kornélia PhD
Kovács László

A katasztrófavédelem és a meteorológia kapcsolatrendszere

Papp Antal PhD

A meteorológiai veszélyjelzés szerepe a közlekedésben és az infrastruktúra védelmében

Molnár László

Fodor Zoltán

Bognár Balázs PhD

Nagy légszennyezettséget okozó időjárási helyzetek vizsgálata

Ferenczy Zita PhD

Kolláth Kornél

Időjárási jelenségekkel kapcsolatos repülőbalesetek és a repülésre veszélyes meteorológiai elemek előrejelzése

Fövényi Attila

Riasztás vagy riogatás? A veszélyes időjárási jelenségek kommunikációja

Üveges Zoltán

Csonka Tamás

A 2013-as év veszélyes időjárási jelenségei

Simon André PhD

Kolláth Kornél

Somfalvi-Tóth Katalin

Dezső Zsuzsanna PhD

Tordai János

A Meteorológiai Tudományos Bizottság szervezésében zajló, évek óta visszatérő nagy sikerű osztályrendezvényen (teltház (240 fő!) az első napon, kb. 150 fő a másodikon) a hazai kurrens meteorológiai kutatások legjelentősebb eredményei közül kaphatott tartalmas összefoglalót az érdeklődő. A szervezés terén Haszpra László, az MTA doktora, Geresdi István, az MTA doktora és Weidinger Tamás, a földrajztudomány kandidátusa végzett kiemelkedő munkát.

8. A tudományos osztály díjai:

- **Szádeczky-Kardoss Elemér Díj**

A Dr. Szádeczky-Kardoss Elemérné, dr. Lengyel Júlia végrendelete alapján a Magyar Tudományos Akadémiára hagyott vagyon értékesítéséből származó, közérdekű kötelezettségvállalás keretében az OTP Bank Nyrt. folyószámláján kezelt összeg éves kamata képezi az évente előre meg nem határozott számban, a díjazott személyek számától függően változó összegben kiosztandó díj pénzügyi fedezetét. 2013-ben a csekély összegű éves kamat miatt a pályázat meghirdetésére, a díj odaítélésére nem került sor.

- **MOL Tudományos Díj – 2013.**

A MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyilvánosan Működő Részvénytársaság közérdekű célú kötelezettségvállalása alapján létrejött MOL Tudományos Díjat idén a Magyar Tudomány Ünnepe nyitórendezvényén, a MOL Tudományos Díj Kuratóriuma döntése alapján Holló András PhD, a

környezetbarát nagy energiatartalmú motorhajtóanyagok sikeres kifejlesztéséhez való alkotó hozzájárulásért vehette át.

- **Vitális István Díj**

Miután a Vitális István Díj alapítója, Kapolyi László, az MTA rendes tagja a pénzügyi támogatásával az MTA Földtudományok Osztálya gondozásában működtetett Vitális István Díj fenntartásáról, további működtetéséről még 2012-ben lemondott, a Földtudományok Osztálya a 2013. június 25-i osztályülésen az osztályügyrendben is szereplő díj megszűnéséről úgy rendelkezett (**33/2013. (VI. 25.) határozat**), hogy egyhangúlag tudomásul veszi a díj alapítójának a megszüntetéséről rendelkező nyilatkozatát és egyúttal köszönetét fejezi ki a díj működtetésével kapcsolatban hosszú időn át az osztálynak nyújtott támogatásáért. A fentieknek megfelelően a díj 2013-ban de iure is megszűnt.

9. A tudományos osztály tagjainak elismerései 2013-ban:

A 2013. évi március 15-i állami kitüntetések adományozása kapcsán Hajdu Zoltán, az MTA doktora, az MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Regionális Kutatások Intézetének tudományos tanácsadója a Magyar Érdemrend tisztikeresztjét vehette át a politikai és a közigazgatási földrajz, a magyar államterület történeti-fejlődési folyamatainak és a közigazgatási területszervezés összefüggéseinek feltárása érdekében végzett, több évtizedes, kiemelkedő kutató- és oktatómunkájáért.

Az Akadémiai Díj 2013. évi díjazottja a Paleontológiai Tudományos Bizottság javaslatára és a Földtudományok Osztálya felterjesztése alapján a hazai és nemzetközi mezozoikum paleontológiai kutatásainak kiemelkedő egyénisége, Galács András, az MTA doktora lett, aki a középső-jura ammoniteszek és a jura időszak rétegtani, ősföldrajzi kérdéseinek kutatása terén kifejtett tevékenysége elismeréseként az akadémiai közgyűlésen vehette át az elismerést.

A Geokémiai, Ásvány- és Kőzettani Tudományos Bizottság kezdeményezésére, az osztály felterjesztése alapján Weiszburg Tamás Gábor PhD, az ELTE Ásványtani Tanszékének egyetemi docense 2013. augusztus 20-án megkapta a Magyar Érdemrend lovagkeresztje kitüntetését. A kitüntetésben a magyar ásványtan elismertségének növeléséért és nemzetközi kapcsolatainak elmélyítéséért folytatott, több évtizedes eredményes tudományos szervezői tevékenységéért, a Nemzetközi Ásványtani Társaság (IMA) 2010-ben Budapesten megrendezett, eddigi legnagyobb, nemzetközi visszhangot kiváltó konferenciájának szervezésében vállalt aktív szerepéért részesült.

A Vidékfejlesztési Minisztérium augusztus 20-i kitüntetési ünnepségén a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetését Dunkel Zoltán Árpád PhD az Országos Meteorológiai Szolgálat nyugalmazott elnöke vehette át, négy évtizedes kiemelkedő szakmai munkája, a meteorológiai szolgáltató tevékenység fejlesztése, megújítása, a lakossági és szakmai tájékoztatás minél szélesebb körű igénybevételének biztosítása érdekében kifejtett tevékenysége elismeréseként.

10. A tudományos osztály 2013. évi kiadványai:

Támogatott kiadványok:

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
Földtudományok Osztálya
1051 BUDAPEST, NÁDOR U. 7.
1245 Budapest Pf.: 1000
Tel: 411-63-50 Fax: 411-61-22
fold@titkarsag.mta.hu

- Acta Geodaetica et Geophysica - Akadémiai Kiadó Rt.
- Central European Geology - Akadémiai Kiadó Rt.
- Földrajzi Közlemények - Heiling Média Kft.
- Hungarian Geographical Bulletin - MTA FKI
- Bárdossy György, Mindszenty Andrea – The Iharkút bauxite deposit / Az iharkúti bauxit-előfordulás
- Pápay József – Exploitation of Unconventional Petroleum Accumulations
- Hably Lilla – Late Miocene flora of Hungary

11. Egyéb: –

Budapest, 2013. február 18.

Vörös Attila
az MTA rendes tagja
a Földtudományok Osztályának elnöke

MTA X. Földtudományok Osztálya
Bányászati Tudományos Bizottságának
2013. évi tevékenysége

1. A tudományos bizottság 2013. évi tevékenysége

A Bányászati Tudományos Bizottság alapvető feladata a bányászat, a szénhidrogén-kutatás, a nyersanyag-előkészítés nemzetközi és hazai tevékenységének, fejlődésének folyamatos áttekintése, továbbá ennek alapján a lényeges szakmai problémák felvetése, megvitatása, esetenként állásfoglalások kialakítása.

2. A tudományos bizottság neve:

Bányászati Tudományos Bizottság

3. A tudományos bizottság tisztségviselői:

elnök: Takács Gábor, az MTA doktora

titkár: Böhm József, a műszaki tudomány kandidátusa

4. A tudományos bizottság létszáma: 21 fő

akadémikus: 4 fő,

az MTA doktora: 4 fő,

Kandidátus: 8 fő,

PhD: 5 fő.

Tanácskozási joggal állandó meghívott: 16 fő

PhD: 11 fő,

dr. univ.: 5 fő.

5. A tudományos bizottsághoz tartozó köztestületi tagok száma: 74 fő

akadémikus: 4 fő,

az MTA doktora: 9 fő,

kandidátus: 24 fő,

PhD: 37 fő.

6. A tudományos bizottság al- és munkabizottságai:

- Bányászati, Geotechnikai- és Nyersanyag-előkészítési Albizottság
elnök: Debreczeni Ákos, a műszaki tudomány kandidátusa
titkár: Mucsi Gábor PhD
- Geotermikus Albizottság
elnök: Bobok Elemér, az MTA doktora
titkár: Tóth Anikó PhD
- Szénhidrogén-ipari Albizottság
elnök: Tihanyi László, a műszaki tudomány kandidátusa
titkár: Turzó Zoltán PhD
- Bányászati Ergonómiai Albizottság
elnök: Kardos Kálmán PhD
titkár: Varga József dr. univ.

7. A tudományos bizottság ülései:

Időpont és helyszín: 2013. június 20., MAB Székház Díszterem/Elnöki Tanácsterem

Napirend:

1. Tájékoztató az elmúlt időszak eseményeiről
2. Szakmai előadások:
 - „*A szilárd energiahordozók szerepe a hazai energiastratégiában*”
Előadó: Kovács Ferenc, az MTA rendes tagja
 - „*A hazai szénhidrogénipar lehetőségei az ország energiaellátásában*”
Előadó: Lakatos István az MTA rendes tagja
3. Állásfoglalás megvitatása és elfogadása a „*Nemzeti Energiastratégia 2030*”-című anyaghoz
4. Köztisztületi tagfelvételi kérelem véleményezése
5. Egyebek

Határozatok:

1. Állásfoglalás Nemzeti Energiastratégiáról
2. Nagy Sándor köztisztületi tagsági kérelmének egyhangú támogatása

8. A tudományos bizottság 2013 évi kiemelkedő rendezvényei:

- „*Multiflux modeling és Robotika a bányászatban - Bányászati Kutatások a Nevadai Egyetem (Reno) Bányamérnöki Tanszékén*”
Előadó: Dankó György (Dr. George Danko), az MTA doktora

Időpont és helyszín: 2013. január 8., Miskolc, MAB Székház, Nagyterem

A szakmai tudományos ülésen a Nevadai Egyetem (Reno) magyar származású professzora ismertette a bányászati kutatások fő irányait, kiemelten a bányászati műveletek mechanizációját, automatizálását és robotizálását. Az előadást hozzászólás és vita követte. A résztvevők száma kb. 60 fő volt.

- „*Műszaki Földtudományi Kutatások 2013.*” - Szakmai Tudományos Konferencia

Időpont és helyszín: 2013. szeptember 13., Miskolc, MAB Székház, Nagyterem

Miskolcon a MAB székházban megtartott rendezvényt, Lakatos István akadémikus a MAB elnöke köszöntötte és vezette le. A konferencián felkérés alapján négy előadás hangzott el. Két előadás a nyersanyag-gazdálkodás, két előadás a vízgazdálkodás, vízkutatás aktuális kérdéseivel foglalkozott. Az előadásokat élénk szakmai-tudományos vita követte. A résztvevők száma kb. 80 fő volt.

- „*Kritikus nyersanyagok Európában, hazai lehetőségek*” - Az MTA Földtudományok Osztálya és a Bányászati Tudományos Bizottság Magyar Tudomány Ünnepehez kapcsolódó rendezvénye

Időpont és helyszín: 2013. november 6., Budapest, MTA Székház Felolvasóterem

lásd: részletesen a Földtudományok Osztálya beszámolójában!

- „*Ásványvagyon és fejlődő gazdaság: Területfejlesztés és ásványi nyersanyagok, stratégiai ásványkincsünk, másodnyersanyagok*” - Szakmai Tudományos Konferencia

Időpont és helyszín: 2013. szeptember 13., Miskolc, MAB Székház, Nagyterem

Miskolcon a MAB székházban megtartott rendezvényt, Lakatos István akadémikus a MAB elnöke köszöntötte és vezette le. A konferencián felkérés alapján 12 előadás hangzott el, négy plenáris és négy-négy szekció-előadás. Az előadásokat követően felkért résztvevők közreműködésével vitára és fórumra is sor került. A nagy érdeklődés mellett megtartott előadásokat minden esetben élénk szakmai-tudományos vita követte. A résztvevők száma kb. 120 fő volt.

9. AI- és munkabizottságok 2013. évi kiemelkedő rendezvényei:

- Bányászati, Geotechnikai és Nyersanyagelőkészítési Albizottság

„Ipari hulladékok hasznosítása: indiai tapasztalatok” c. szakmai nap

Időpont és helyszín: 2013. július 24., Miskolci Egyetem C/2 épület EC 1 előadó

Szakmai előadások:

Sanjay Kumar: CSIR-National Metallurgical Laboratory, A Journey of 63 Years

Sanjay Kumar: Geopolymer - Translating Science into Technology

Mucsi Gábor, Debreczeni Ákos: Ipari hulladékok kutatása a Miskolci Egyetemen

A szakmai napon 50 fő vett részt, az előadásokat élénk szakmai vita kísérte. A szakmai nap keretében Sanjay Kumar indiai professzor két előadást tartott, aki az ipari hulladék területén a pernyehasznosítás, -feldolgozás témakörében a világ egyik legelismertebb tudós szakembere.

- Geotermikus Albizottság

„10. Geotermia Szakmai Nap” - Szakmai-Tudományos ülés

Időpont és helyszín: 2013. június 20., Budapest, MFGI Székház

Társszervezésben az MMK Geotermikus szakosztályával. 5 felkért előadó előadását követően szakmai vitára is sor került, a résztvevők száma kb. 80 fő volt.

- Szénhidrogénipari Albizottság

Olajipari Szakmai Szimpóziumok szervezése és megtartása:

„Kútmunkálati logisztika” - Előadók: id. Ősz Árpád, Katona László

Időpont és helyszín: 2013. május 6., Miskolci Egyetem, Kőolaj és Földgáz Intézet

„Kutak tervezése” - Előadó: Kovács György, Pintér Károly

Időpont és helyszín: 2013. Május 7., Miskolci Egyetem, Kőolaj és Földgáz Intézet

„Szénhidrogén-ipari projektek menedzsmentje” - Előadó: Szegedi László

Időpont és helyszín: 2013. Május 8., Miskolci Egyetem, Kőolaj és Földgáz Intézet

„Kútmunkálatok, kitérésvédelem a gyakorlatban” - Előadó: Székely Szabó Tamás

Időpont és helyszín: 2013. Május 8., Miskolci Egyetem, Kőolaj és Földgáz Intézet

Résztvevők: MOL Rt. szakemberei, az Intézet oktatói és az intézet mesterképzésben résztvevő hallgatói.

„Gázipari Szakmai kerekasztal beszélgetések” - XXI. Dunagáz Szakmai Nap
Időpont és helyszín: 2013. április 24., Dobogókő
Résztevők: ipari szakemberek és az Intézet oktatói

„45. Gázkonferencia és Szakkiállítás”
Időpont és helyszín: 2013. október 18., Siófok, Hotel Azúr
Résztevők: ipari szakemberek és az Intézet oktatói

- Bányászati Ergonómiai Albizottság

Albizottsági ülések:

2013. május 9.

- Mozgásszervi betegségek és Váltóműszak Munkacsoportok beszámoltak a tervezett programjaik végrehajtásának megkezdéséről, az OEP-el való együttműködés előkészítéséről,
- Tájékoztató az OGP Egészségügyi Munkabizottság programjáról, az ajánlásoknak a Mol-területén való alkalmazásáról, a szélesebb körű hasznosítás lehetőségeiről
- Fiziológiai mérések Munkacsoport tájékoztatója a Scandinavian Journal of Work, Environment & Health (SJWEH) folyóiratban megjelentetésre tervezett „Fiziológiai mérések a magyar bányászatban, a komplex megterhelés/igénybevétel vizsgálati lehetősége” közlemény témaköréről.

2013. december 9.

- Tájékoztató az márkushegyi és visontai váltóműszakos bányászok megbetegedéseinek az OEP-el közösen végzett vizsgálatok megkezdéséről és rész eredményeiről, a kontroll-csoporttal való összevetés fontosságáról, ennek megszervezéséről,
- Tájékoztató a „Kardiovasculáris megbetegedések és rizikó-faktorok” témakörében a Mol-nál készített és az OGP-nek megküldött tanulmányról, amelynek hazai megismertetését az Albizottság fontosnak tartja.
- Fiziológiai mérések Munkacsoport tájékoztatója a bányászok körében végzett fiziológiai mérések alapján „A szívfrekvencia variabilitás (HRV) eredményeinek felhasználása a foglalkozás-egészségügy területén” tárgyú közlemény tervezetről, amelyet külföldi szakmai folyóiratban terveznek megjelentetni.

Rendezvények, előadások:

- Magyar Ergonómiai Társaság (MET) és a BTB Ergonómiai Albizottság közös nemzetközi konferenciáján (Budapest, Óbudai Egyetem, 2013. május 30., résztvevő 80-100 fő) előadás „*Physiological measurements, complex stress and strain*” témaköréből.
- Magyar Üzemorvosok Tudományos Társasága XXXIII. Kongresszusán (Visegrád, 2013. szeptember 26-28, résztvevő 130-150 fő) előadás az Albizottság által koordinált kutatások eredményeinek felhasználásáról „A komplex megterhelés és igénybevétel meghatározása fiziológiai mérésekkel” címmel.

- Előadás a MET által szervezett „Óbuda Egyetem 50 éve” konferencián (Budapest, 2013. november 19, 100-120 fő) az Albizottság által koordinált kutatások témaköréből „*Fizjoergonómia*” címmel.

10. A tudományos bizottság díjai:

A tudományos bizottság nem ad ki díjakat.

11. A tudományos bizottság tagjainak elismerései: –

12. A tudományos bizottság 2013 évi kiadványai:

Nem jelent meg kiadvány.

13. Egyéb: –

Miskolc, 2014. február 7.

Takács Gábor s. k.
elnök

Bóhm József s. k.
titkár

Állásfoglalás Nemzeti Energiastratégiáról Vélemények és javaslatok.

A Magyar Tudományos Akadémia X. Földtudományok Osztálya, Bányászati Tudományos Bizottsága (BTB) 2013. június 20.-i ülésén, a témához kapcsolódó szakmai-tudományos előadásokat követően megvitatta a „**Nemzeti Energiastratégia 2030**” c. előterjesztést.

A témához kapcsolódóan elhangzott előadások:

- **A szilárd energiahordozók szerepe a hazai energiastratégiában**
Előadó: Prof. Dr. Kovács Ferenc, az MTA rendes tagja
- **A hazai szénhidrogénipar lehetőségei az ország energiaellátásában**
Előadó: Prof. Dr. Lakatos István az MTA rendes tagja

Az előadások tényadatai, szakmai-tudományos tartalma, a hozzászólások és elhangzott vélemények alapján az **MTA X. Földtudományok Osztálya, Bányászati Tudományos Bizottsága az alábbiakban foglalja össze a „Nemzeti Energiastratégia 2030” anyaggal kapcsolatos véleményét, szakmai javaslatait:**

- A Bányászati Tudományos Bizottság **fontosnak tartja és üdvözli**, hogy a nemzet- és gazdaságstratégiai szempontból is meghatározó témáról, az ország hosszú távú fejlődését megalapozó és biztosító „Nemzeti Energiastratégia 2030” c. anyag elkészült és a Magyar Parlament az előterjesztést megtárgyalta.
- Sajnálatos tény, hogy az anyagban **hibás, nem egyértelmű adatok is szerepelnek**, a levont következtetések egyes esetekben megalapozatlanok és helytelenek, a megfogalmazott célok, amelyekkel még egyet is lehet érteni, és a megvalósítási javaslatok több esetben is ellentmondóak.
- A BTB teljességgel **indokolatlannak tartja, a „Nemzeti Energiastratégiát” a CO₂ elleni küzdelem, mint fő stratégiai irány, mentén kialakítani**. Ez, az Európai Unióban is elfogadott, de megalapozatlan stratégiai irány, jelentős többletköltséget ró a lakosságra, és felesleges versenyhátrányba hozza az hazai gazdaság szereplőit, a nemzetgazdaságot.
- Az **alternatív energiaforrások felhasználása**, az „energia-mix” javítása az elkövetkezendő években megkerülhetetlen. A **gazdaságossági és műszaki-technikai megvalósíthatósági feltételeket figyelembe véve kell előnybe részesíteni** a hazai forrásból származó, széndioxid kibocsátást nem, vagy csak kismértékben növelő energiaforrásokat, a nem fosszilis természeti erőforrásokon alapuló technológiákat.
- A BTB véleménye, hogy a hazai villamos energia ellátásban az elkövetkező években az **atom-energiának és a szénalapú villamos energiának kell meghatározó szerepet adni**, mindaddig, amíg a fúziós energia és a napenergia közvetlen felhasználására nem nyílik lehetőség.
- A tanulmányban a **megfogalmazott cél: „Függetlenedés az energiafüggőségtől”** támogatható, de **hamis, mivel az elfogadott „stratégia” továbbra is az import energiaforrás növekedésével számol**. Sajnálatos tény, hogy a tanulmány továbbra sem tervezi a hazai természeti erőforrások fokozottabb igénybevételét a hazai energiaellátásban és a jövőben is meghatározóan az import földgázra épít, és a villamos energia import növekedésével számol.
- Az energiastratégia 2020-ra, 2030-ra tervezett összetételénél **megjelölt szén részarány nem tükrözi a „szinten tartást”** (14%-ról 2020-ra 5%, a 2030-as mixnél a preferált esetben szintén 5%) hanem **jelentős csökkentés, ami „szembe megy” a világ fejlett országainak törekvéseivel**. A **szénarány magyarországi csökkentése nem indokolható**, hiszen az ipari készletek 150-250 évre, a földtani készletek 500-1000 évre elegendőek, így ez jelenthet valóban importfüggelenséget.

- A stratégiában tervezett 42%, ill. 39 %-os **földgázarány minden tekintetben ellentétes a kitűzött célokkal**, így az „importfüggőség csökkentése”, a „fogyasztók teherbíró képességének” figyelembevétele, a „fosszilis energiahordozók védelme” (alig 60-80 évre elegendő konvencionális földgázvagyton). Magyarország szénhidrogén importja jelenleg is közelítően 90%-os és ez az érték várhatóan nőni fog. A szénhidrogén import egyirányú, az ország relatív értelemben az Európai Unió legérzékenyebb országa. Halaszthatatlan feladat a források diverzifikációja és a megfelelő szállító és logisztikai rendszerek kiépítése. **Az import földgázra alapozott villamos- és hő energiaellátás indokolatlan és jelentős kockázatokkal jár.**
- A „Nemzeti Energiastratégia”-ban megfogalmazott **függetlenedési és ellátás biztonsági célok teljes egészében helyesek**, de a tanulmányban megfogalmazott **alternatívák nem reálisak** és nem szolgálják a kitűzött célokat.
- A gazdasági célkitűzések között kiemelten szereplő **„munkahelyteremtés”** igénye, csak abban az esetben valósítható meg, ha **tervezetnél nagyobb mértékben támaszkodunk a nemzeti vagyont képező hazai természeti erőforrásainkra, azok felkutatására, kitermelésére és a leghatékonyabb hasznosításra.**
- A Bányászati Tudományos Bizottság, stratégiai szempontból is kiemelten fontosnak tartja, a **hazai energiaellátás biztosítása érdekében számba vehető természeti erőforrások** (szén, lignit, nem konvencionális szénhidrogének, geotermikus energia, biomassa stb.) **hazai kutatásainak** ismételt megindítását, esetenként folytatását, a kapcsolódó műszaki-technikai, technológiai fejlesztések **fokozottabb támogatását**
- Hazánkban a **nem konvencionális földgázvagyton számottevő**, amelynek az ország energiaellátásában **meghatározó szerepe lehetne**, de ennek hasznosításához **jelentős K+F tevékenység szükséges**. A Makói árokban feltárt földgáz részleges kitermelése, a hazai földgáztermelés életciklusát, pesszimista becslés szerint is, legalább 70 évvel hosszabbíthatja meg.
- Az MTA X. Földtudományok Osztálya, **Bányászati Tudományos Bizottsága a „Nemzeti Energiastratégia 2030”** törvény szerint kétévenkénti felülvizsgálatához, **felajánlja szakmai-tudományos támogatását, közreműködését** az ország hosszú távú, reális alapokra és valós adatokra épülő **energia stratégiájának újragondolásához, kidolgozásához**, a szakmai érvek ütköztetéséhez, a szükséges döntések megalapozott előkészítéséhez és meghozatalához.

Miskolc, 2013. június 20.

Prof. Dr. Takács Gábor (DSc)
a BTB elnöke

MTA X. Földtudományok Osztálya
Földtani Tudományos Bizottságának
2013. évi tevékenysége

1. A tudományos bizottság 2013. évi tevékenysége:

A Földtani Tudományos Bizottság alapvető feladata a geológia nemzetközi és hazai tevékenységének, fejlődésének folyamatos áttekintése, továbbá ennek alapján a lényeges szakmai problémák felvetése, megvitatása, esetenként állásfoglalások kialakítása. A geológiai szakterületek közül bizottság hatáskörébe tartozik a regionális földtan, a rétegtan, a tektonika, a szedimentológia, a geomatematika, a hidrogeológia, a környezetföldtan, a mérnökgeológia, a szénhidrogén-geológia, a szilárd ásványi nyersanyagok geológiája és az alkalmazott földtan további szakterületei.

2. A tudományos bizottság neve:

Földtani Tudományos Bizottság

3. A tudományos bizottság tisztségviselői:

elnök: Haas János, a földtudomány doktora
titkár: Cserny Tibor PhD

4. A tudományos bizottság létszáma: 20 fő

akadémikus: 2 fő,
az MTA doktora: 9 fő,
kandidátus: 2 fő,
PhD: 7 fő.

5. A tudományos bizottsághoz tartozó köztestületi tagok létszáma: 78 fő

akadémikus: –
az MTA doktora: 19 fő,
kandidátus: 20 fő,
PhD: 39 fő.

6. A tudományos bizottsághoz tartozó albizottságok és munkacsoportok, tisztségviselők

• Rétegtani Albizottság

elnök: Budai Tamás, az MTA doktora

titkár: Gyalog László PhD

Az Albizottság Munkabizottságai:

- Kvarter Munkabizottság - elnök: Magyarai Árpád, titkár: Horváth Erzsébet
 - Neogén II. (Pannóniai) Munkabizottság - elnök: 05. 07-ig, Juhász Györgyi, 05. 07-től Sztanó Orsolya, titkár: 05. 07-ig, Tóthné Makk Ágnes, 05. 07-től Csillag Gábor
 - Neogén I. Munkabizottság - elnök: Selmeczi Ildikó, titkár: Szentpétery Ildikó
 - Oligocén Munkabizottság - elnök: Nagymarosy András, titkár: Sztanó Orsolya
 - Eocén Munkabizottság - elnök: Less György, titkár: Kercesmár Zsolt
 - Kréta Munkabizottság - elnök: Knauer József, titkár: Görög Ágnes
 - Jura Munkabizottság - elnök: Főzy István, titkár: Raucsik Béla
 - Triász Munkabizottság - elnök: Budai Tamás, titkár: Piros Olga
 - Paleozoos Munkabizottság - elnök: M. Tóth Tivadar, titkár: Raucsikné Varga Andrea
- Magmás munkacsoport: Pál-Molnár Elemér PhD
- Magmás Munkabizottság - elnök: Balla Zoltán, titkár: nincs

- Szedimentológiai Albizottság
elnök: Hips Kinga PhD
titkár: Sebe Krisztina PhD
- Hidrológiai Albizottság
elnök: Székely Ferenc, az MTA doktora
titkár: Szűcs Péter, az MTA doktora
- Geomatematikai Albizottság
elnök: Geiger János PhD
titkár: Kovács József PhD

7. A tudományos bizottság ülései:

Időpont és helyszín: 2013. június 10., MTA Titkárság

Napirend:

- 1./ „*A szedimentológiai és a szerkezetföldtani kutatások nemzetközi tendenciái, és hazai helyzete*” című tudományos ülés tapasztalatai
- 2./ A 2013. október 9.-ei őszi rendezvény előkészületeinek megbeszélése

Az MTA Asz.16§(4) bekezdése szerint a Bizottsági ülés határozatképtelen, mivel a 17 fő szavazati jogú tag közül csak 7 fő van az ülésen jelen, ami a bizottság szavazatképes létszámának csupán 35,0%-a.

Időpont és helyszín: 2013. október 9., MTA Titkárság

Napirend:

- 1./ „*A szénhidrogén-kutatások nemzetközi tendenciái, és hazai helyzete*” című tudományos ülés tapasztalatai, és a 2014. évi tavaszi rendezvény tematikájának, programjának megbeszélése
- 2./ A FTB személyi javaslata az Akadémia 2014. évi díjaira (Akadémiai Aranyérem, Akadémiai Díj, Akadémiai Újságírói Díj)
- 3./ A FTB közttestületi taglétszámának bővítése új, PhD-vel rendelkező tagok megnyerése
- 4./ Tájékoztató a X. osztály júniusi és szeptemberi ülésének határozatairól, és a közelgő Magyar Tudomány Ünnepe rendezvény várható programjáról
- 5./ Egyebek

Az MTA Asz.16§(4) szerint a Bizottsági ülés határozatképtelen, mivel a 21 fő szavazati jogú tag közül csak 8 fő volt jelen az ülésen (38,1%).

8. A FTB 2013. évi fontosabb rendezvényei:

A bizottság a Földtudományok Osztályának közreműködésével előadóülést rendezett 2013. június 10-én az MTA Székház, Kistermében. A szakmai ülés „*A szedimentológiai és a szerkezetföldtani kutatások nemzetközi tendenciái, és hazai helyzete*” témában zajlott.

lásd: részletesen a Földtudományok Osztálya beszámolójában!

A bizottság a Földtudományok Osztályának közreműködésével előadóülést rendezett 2013. október 9-én az MTA Székház, Kistermében. A szakmai ülés „*A szénhidrogén-kutatások nemzetközi tendenciái, és hazai helyzete*” témában zajlott.

lásd: részletesen a Földtudományok Osztálya beszámolójában!

9. Az albizottságok rendezvényei:

- Rétegtani Albizottság
2013-ban nem volt ülése, a munkabizottságok (munkacsoportok) ülései:

2013. január 7. Magmás Munkabizottság

2013. április 3. Magmás Munkabizottság Riolittufa Munkacsoport

2013. május 7. Neogén II. Munkabizottság

2013. szeptember 2. Magmás Munkabizottság Riolittufa Munkacsoport

Határozatok nem születtek

- Szedimentológiai Albizottság

„Új eredményeink a szedimentológiában” – tudományos előadóülés

Időpont és helyszín: 2013. január 31., ELTE

Az Albizottság két évente megtartott rendezvénye, ahol az előadók az elmúlt két év külföldi tudományos fórumokon bemutatott új eredményeiről, illetve külföldi konferenciákról tudósítanak. Az előadóülésen 12 előadás hangzott el, amiket tartalmas vita követett. A résztvevők száma 36 fő volt.

2013. április 12-13. Mecsek, terepbejárás

Két napos terepi kirándulás a MFT Általános földtani Szakosztályával közösen, témája a perm-triász és pannon-tavi törmelékes képződmények és tektonika. Vezetők: Konrád Gyula, Sebe Krisztina; résztvevők száma 39 fő.

„A szedimentológiai és a szerkezetföldtani kutatások nemzetközi tendenciái és hazai helyzete” – tudományos előadóülés

Időpont és helyszín: 2013. június 10., Budapest, MTA Székház Kisterem

Előadóülés az MTA Földtudományok Osztálya és a Földtani Tudományos Bizottság szervezésében. 7 előadás hangzott el az üledékföldtan és a szerkezetföldtan témakörében.

2013. október 11–12. Duna bal parti rögök, Nógrád, terepbejárás

Két napos terepbejárás a MFT Általános Földtani Szakosztályával közösen, témája a Duna balparti rögök triász karbonátjai, illetve a nógrádi neogén korú törmelékes üledékek. Vezetők: Haas János, Sztanó Orsolya; résztvevők: 38 fő.

Határozatok nem születtek.

- Hidrogeológiai Albizottság

Első szakmai előadóülés

Időpont és helyszín: 2013. május 22., MTA Titkárság, fszt. 29. tárgyaló, 11 fő részvételével.

Napirend

1./ A fenntartható vízhasznosítás

Előadók: Völgyesi István és Simonffy Zoltán

Felkért hozzászólók: Liebe Pál és Bíró Marianna

2./ Egyebek

Második szakmai előadóülés

Időpont és helyszín: 2013. december 2., MTA Titkárság, fszt. 29. tárgyaló, 14 fő részvételével.

Napirend

- 1./ A klímaváltozás hatásainak modellezése a Bükkben és a Nyírségben
Előadók: Gondárné Sőregi Katalint és Simonffy Zoltán
Felkért hozzászólók: Székely Ferenc, Gribovszki Zoltán és Szűcs Péter
- 2./ Egyebek

- Geomatematikai Albizottság

„Monitoring rendszerekkel kapcsolatos tervezési és értékelési problémák” - A FTB Geomatematikai és Hidrogeológiai Albizottságai közös előadás sorozata

Időpont és helyszín: 2013. március 26., Budapest, ELTE

Elhangzott előadások:

- Füst Antal, Molnár Sándor: Monitoring hálózatok tervezése és működtetése
- Geiger János: A monitoring térképek adatszám függéséről, pontatlanságáról és egzakttságáról
- Rotárné Szalkai Ágnes, Csicsák József, Ország János, Tungli Gyula: Hosszú távú vízföldtani monitoring tervezése radioaktív hulladéklerakó térségében (Bátaapáti)
- Hatvani István Gábor, Kovács József, Kovácsné Székely Ilona: Monitoring rendszerek felülvizsgálata geostatistikai és sokváltozós adatelemző módszerekkel
- Lénárt László: A Bükki Karsztvízszint Észlelő Rendszer (BKÉR 1992-2013) mint a Miskolci Egyetem, Környezetgazdálkodási Intézetének leghosszabb monitoring tevékenysége

„5. Horvát-Magyar és a 16. Magyar Geomatematikai Konferencia”

Időpont és helyszín: 2013. május 30. - június 1., Mórahalom

Az Albizottság a Magyarhoni Földtani Társulat Geomatematikai Szakosztályával, és a Horvát Földtani Társulat Geomatematikai Szakosztályával közösen rendezte meg a konferenciát, amelynek témakörei felölelték a geostatistika és a geomatematika néhány elméleti vonatkozását. Számos előadás foglalkozott a környezet-tudományokban használt geomatematikai módszerek eredményeivel, azok értelmezésével.

„Környezetinformatikai modellek és alkalmazott matematika”

Időpont és helyszín: 2013. december 13., Gödöllő, Szent István Egyetem

A Szent István Egyetem alkalmazott matematikai mini-konferenciájának célja elsősorban a környezet-tudományokban használt matematikai megközelítések és eredmények bemutatása volt. Az Albizottság tagjai részt vettek a konferencia megszervezésében, és előadások tartásával, annak munkájában.

10. A tudományos bizottság díjai (2013. évi díjak, nyertesek)

A tudományos bizottság nem ad ki díjakat.

11. A tudományos bizottság tagjainak elismerései 2013-ben: –

12. A tudományos bizottság 2013. évi kiadványai:

Nem jelent meg kiadvány.

13. Egyéb:

A Bizottság tagjai számos nemzetközi és hazai szervezet, valamint konferencia munkájában vettek részt. Ezek közül az alábbiakat érdemes megemlíteni:

- Új utak a földtudományban rendezvénysorozat, 2013. február 20., Budapest: „*Magyarország vízgazdálkodási helyzetképe*”,
- CETEG Central European Tectonic Studies Group 2013. április 24-27., Vértes és Gerecse nemzetközi terepi konferencia
- IAH Central European Groundwater Conference, 2013. május 8-10., Mórahalom: “*Geothermal Applications, Specialties in Groundwater Flow and Resources*”
- 5. Horvát-Magyar Geomatematikai Konferencia, 2013. május 30 – június 1., Mórahalom
- IX. Földtani Veszélyforrások Konferencia, 2013. június 6-7., Visegrád
- IX. Kárpát-medencei környezettudományi konferencia, 2013. június 13-15, Miskolc
- IAH “*Hierarchical Flow Systems in Karst Regions*” című nemzetközi szimpózium, 2013. szeptember 4-7., Budapest

Budapest, 2014. február 6.

Haas János s. k.
elnök

Cserny Tibor s. k.
titkár

A „**FENNTARTHATÓ FELSZÍNALATTI VÍZTERMELÉS**”

tárgyában 2013. május 22-én megtartott
MTA Hidrogeológiai Albizottsági ülés anyagai alapján készült

ÖSSZEFOGLALÁS

Az albizottsági ülésen elhangzott előadások, felkért és vita közbeni hozzászólások továbbá az ülésről készült emlékeztető alapján a fenntartható felszínalatti vízhasznosítás tárgyában az alábbi szakmai összefoglalás tehető meg:

- A Völgyesi I. által prezentált anyag a fenntarthatóságot elsősorban a korábban megépült vízművekre gyakorolt káros hidraulikai hatás (depresszió) kivédése illetve a felmerült kár kompenzálása szemszögéből vizsgálta. Az egyes vízművek tervezési gyakorlata a hatásterületen várható hidraulikai folyamatok leképzésére szorítkozik és nem terjed ki a távolabbi vízkivételek hatásának az elemzésére. A környezettől gyakorta mesterséges határfeltételekkel elválasztott modellek nem alkalmasak a regionális (esetleg medence szintű) folyamatok értékelésére, ez a feladat jelenleg az engedélyező hatóságokra hárul.

- Simonffy Z. előadása a regionálisan fenntartható készletek meghatározását a hagyományos vízmérleg elemzés módszerével közelítette meg. A VGT dokumentációkban rögzített kitermelési határértékek az EU VKI által javasolt és a szomszédos országokkal egyeztetett módszertan szerint a víztestekre adnak számszerű információt. A megadott hozam adatok nem kapcsolódnak az elsődleges környezeti hatásokhoz (talajvízszint süllyedés és nyomásdepresszió) ezért a hatóságok az adatok közvetlen gyakorlati felhasználása során nehézségekbe ütköznek.

- Az előadók és a hozzászólók javasolták a modellezés szubregionális vagy nagyobb térségekre kiterjedő alkalmazását és felhasználását a hatósági munkában. Az ilyen irányú hazai kutatások (a modellek összekapcsolása tekintetében valamint a határ menti víztestekre is kiterjedően) ehhez megteremtették az alapokat. Egyetértés alakult ki abban, hogy az előadásokban és a hozzászólásokban felmerült fenntarthatósági problémák ezen az úton javarészt megoldhatók.

- A vita során fontos szempontnak bizonyult a talajvízszint helyzetének a meghatározása, ami az ökológiai korlát érvényesítésének és a mezőgazdasági termelés egyik alapvető tényezője. A referenciának tekintett kezdeti talajvízmélység, a várható talajvízszint süllyedés és a klímahatás meghatározása külön-külön és együttesen is nagy feladatot jelent, de a hozzászólásokban felsorolt hazai eredmények ebben a tekintetben reményt keltőek. A fenntarthatóságot időben korlátlan hasznosításnak tekintve medence szinten is permanens áramlási modelleket lenne célszerű alkalmazni. A klímaváltozás problémáját albizottságunk a közeljövőben külön ülés keretében vizsgálja.

- Egyet kell érteni a modellezés megbízhatóságának fokozása irányában tett javaslatokkal. A talajvízhelyzet pontosítása céljából a MÉTA növényzeti térképezés és annak időbeni változása nyújt fontos információt. Az izotóphidrológiai mérések adatai a modellek validálását támogatják. Meg kell állítani a monitoring rendszer jelenlegi zsugorodását, mert mérési adatok nélkül nem lehet megbízható modellezést végezni.

- Fontos feladat a VGT-ben foglalt ismeretek terjesztése az oktatásban és a továbbképzésben különös tekintettel a benne szereplő hozamkorlátok helyes értelmezésére és alkalmazására.

- Simonffy Z. utólag beterveztett írásos javaslatával egyetértve szükségesnek látszik a fenti tárgyban egy szélesebb szakmai körben megtartandó kerekasztal megbeszélés megszervezése.

A „**KLÍMAVÁLTOZÁS HATÁSA A FELSZÍN ALATTI VIZEKRE**”

témában 2013. december 2-án megtartott
MTA Hidrogeológiai Albizottsági ülés anyagai alapján készült

ÁLLÁSFOGLALÁS

A 2013. december 2-án a „**Klímaváltozás hatása a felszín alatti vizekre**” témában megtartott Hidrogeológiai Albizottsági ülésen elhangzott előadások, felkért és spontán hozzászólások alapján az alábbi állásfoglalás történt.

A Hidrogeológia Albizottság nem tartja magát illetékesnek annak eldöntésében, hogy van-e és milyen mértékű a klímaváltozás, vagy, hogy mennyire szélsőséges az időjárás. Ugyanakkor megállapítja, hogy a kérdéskörrel mindenféleképpen foglalkozni kell, hiszen a felszín alatti vizek természetes utánpótlási viszonyai jelentős mértékben változhatnak, és ezek a későbbiekben jelentős vízgazdálkodási és fenntarthatósági problémákat okozhatnak.

Bár a jövőben várható éghajlati scenáriókhöz hasonló időszakok a múltban is előfordultak, és eddig a vízügyi tervezés főként ezek statisztikai feldolgozása alapján történt, a trendszerű változások, a felszín alatti vízrendszerek esetenként lassú nem-permanens folyamatai és az időjárási szélsőségek nagyobb előfordulása miatt tovább kell folytatni és pontosítani az ok-okozati kapcsolatokat, a várható igénybevételeket és az éghajlati scenáriókat is figyelembe vevő hidrogeológiai- környezeti modellezéssel történő előrejelzést. Fontos ugyanakkor, hogy ezek a módszerek az elmúlt folyamatokat is kellő pontossággal leírják. Ehhez sokszor a múltbeli monitoring adatok hiányoznak, ezért annak fejlesztése sürgető feladat, mind a hidrometeorológiai észlelés térbeli felbontására, mind a hidrológiai és hidrogeológiai paraméterekre vonatkozóan.

MTA X. Földtudományok Osztálya
Geodéziai és Geoinformatikai Tudományos Bizottságának
2013. évi tevékenysége

1. A tudományos bizottság 2013. évi tevékenysége

A tudományos bizottság alapvető feladata a geodézia és geoinformatika nemzetközi és hazai tevékenységének, fejlődésének folyamatos áttekintése, továbbá ennek alapján a lényeges szakmai problémák felvetése, megvitatása, esetenként állásfoglalások kialakítása.

2. A tudományos bizottság neve:

Geodéziai és Geoinformatikai Tudományos Bizottság

3. A tudományos bizottság tisztségviselői:

elnök: Mentés Gyula, az MTA doktora

elnökhelyettes: Völgyesi Lajos, az MTA doktora

titkár: Földváry Lóránt PhD

4. A tudományos bizottság létszáma: 19 fő

akadémikus: 2 fő,

az MTA doktora: 6 fő,

kandidátus: 5 fő,

PhD: 6 fő.

5. A tudományos bizottsághoz tartozó köztestületi tagok létszáma: 52 fő

akadémikus: 2 fő,

az MTA doktora: 10 fő,

kandidátus: 14 fő,

PhD: 26 fő.

6. A tudományos bizottság al- és munkabizottságai:

- Felsőgeodézia és Geodinamika Albizottság

elnök: Völgyesi Lajos, az MTA doktora

titkár: Kenyeres Ambrus, PhD

- Geoinformatikai Albizottság

elnök: Barsi Árpád PhD

titkár: Berényi Attila PhD

7. A tudományos bizottság ülései:

2013-ban a tudományos bizottság három ülést tartott, amelyek mindegyikén tudományos előadásokat is meghallgatott.

Időpont és helyszín: 2013. április 11., BME Általános- és Felsőgeodézia Tanszék

A bizottság áttekintette a bizottság hatáskörébe tartozó futó OTKA pályázatokat a témavezetők által tartott tudományos előadások alapján és a pályázati lehetőségeket: elhangzott hat jelenleg folyó OTKA kutatás szakmai beszámolója Völgyesi Lajos, Bányai László, Mentés Gyula, Rózsa Szabolcs, Papp Gábor és Földváry Lóránt előadásában. A bizottság megállapította, hogy a folyó kutatási pályázatok megfelelnek a nemzetközi színvonalnak és kutatási trendeknek. A pályázati hatékonyság fokozására egyrészt növelni

kell a szakma részéről beadott OTKA pályázatok számát, továbbá fontos lenne, hogy az OTKA zsűriben a szakma érdekképviselője erősödjék, ami a kevés (összesen kettő) bizottsági pozíció mellett nagyon nehezen megoldható. A geodéziai pályázatok esetében másik probléma, hogy a pályázatok elbírálásánál egyre nagyobb szerepet kap az impakt faktoros publikációk száma és a Journal of Geodesy folyóiraton kívül nincsen tisztán geodéziai impakt faktoros folyóirat.

Időpont és helyszín: 2013. június 12., Gyöngyös, Károly Róbert Főiskola

Napirendi pontok:

1. A Károly Róbert Főiskola Bemutatkozása:
 - A Főiskola bemutatása (Bíró Tibor)
 - A Főiskola légi felmérési eszközeinek és távérzékelési projektjeinek bemutatása (Tomor Tamás)
2. A távérzékeléssel kapcsolatos hazai kutatások áttekintése, amelynek során négy tudományos előadás hangzott el:
 - Műholdas távérzékelési kutatások az ELTE Földrajz- és Földtudományi Intézetében: a szaharai por a térségünkben (Kern Anikó)
 - Lézerszkennelés a BME Fotogrammetria és Térinformatika Tanszéken (Barsi Árpád)
 - Távérzékelési módszerek alkalmazásával végzett kutatások az NyME Geoinformatikai Karán (Verőné Wojtaszek Malgorzata)
 - Lézeres letapogatás kutatások az NyME Erdőmérnöki Karán (Márkus István)

A bizottság megállapította, hogy a témában a szakmai együttműködések nagyon hasznosnak lennének.

Időpont és helyszín: 2013. december 17., Budapest, FÖMI

Napirendi pontok:

1. A FÖMI bemutatkozása:
 - FÖMI aktualitások (Toronyi Bence)
 - Térinformatikai fejlesztések a FÖMI-ben (Oláh Róbert)
2. A geodézia fejlődési trendjeinek áttekintése a közelmúlt nemzetközi konferenciáiról való beszámolók alapján.

Mentes Gyula ismertette a 17. Nemzetközi Árapály Szimpózium szakmai tapasztalatait, mely szerint nincs különösebb áttörés az árapály témakörben, a hagyományos témák fokozatos fejlődésének lehetünk tanúi. A műszerek nagy érzékenysége miatt továbbra is a környezeti paraméterek hatásának korrekciója az egyik legfontosabb téma. Ádám József részletesen ismertette az IAG megalakulásának 150 éves évfordulója alkalmából tartott rendezvényt, bemutatta a plenáris ülés főbb szekcióit, címszavakban azoknak főbb szakmai irányvonalait. Ezt követően Földvály Lóránt az IAG plenáris ülés és az AGU rendezvénye alapján a gravimetria aktualitásait vázolta fel, említve az amerikai GRAV-D projekt fajsúlyát és a szakmára gyakorolt hatásait (komoly fejlesztések légi és abszolút gravimetria terén), az űrgravimetriai irányvonalakat és az InSAR egyre hangsúlyosabb szerepét a kutatásokban. Kenyeres Ambrus ismertette az EUREF2013, az IAG ülés és az AGU konferencia alapján a referenciarendszerek témakörének aktualitásait.

8. A tudományos bizottság 2013. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással: -

9. Az al- és munkabizottságok 2013. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással:

„Budapest és környékének földrengés-veszélyeztetettsége” - Felsőgeodézia és Geodinamika Albizottsága ülése

Időpont és helyszín: 2013. március 27., Penc, FÖMI Kozmikus Geodéziai Obszervatórium

Az ülésen két előadás hangzott el:

- Tóth L, Győri E, Mónus P: Lokális és regionális szeizmicitás Budapest környezetében

- Völgyesi L, Tóth L, Győri E, Mónus P: Budapest belvárosi épületeinek földrengés-veszélyeztetettsége.

A bizottság határozatot hozott, amely szerint a közvéleményt mindenképpen tájékoztatni kell Budapest földrengés-veszélyeztetettségéről.

10. A tudományos bizottság díjai (2013. évi díjak, nyertesek):

A tudományos bizottság nem ad ki díjakat.

11. A tudományos bizottság tagjainak elismerései 2013-ban:

Fasching Antal Díj: Völgyesi Lajos, az MTA doktora

Ádám Józsefet, az MTA rendes tagját a Magyar Mérnökkamara tiszteletbeli tagjává választották.

12. A tudományos bizottság 2013. évi kiadványai: -

13. Egyéb: -

Budapest, 2014. február 4.

Mentes Gyula s. k.
elnök

Földvály Lóránt s. k.
titkár

MTA X. Földtudományok Osztálya
Geofizikai Tudományos Bizottságának
2013. évi tevékenysége

1. A tudományos bizottság 2013. évi tevékenysége:

A Geofizikai Tudományos Bizottság alapvető feladata a geofizika nemzetközi és hazai tevékenységének, fejlődésének folyamatos áttekintése, továbbá ennek alapján a lényeges szakmai problémák felvetése, megvitatása, esetenként állásfoglalások kialakítása.

2. A tudományos bizottság neve:

Geofizikai Tudományos Bizottság

3. A tudományos bizottság tisztségviselői:

elnök: Horváth Ferenc, az MTA doktora

titkár: Pethő Gábor, a műszaki tudomány kandidátusa

4. A tudományos bizottság létszáma: 19 fő

akadémikus: 4 fő,

az MTA doktora: 4 fő,

kandidátus: 9 fő,

PhD: 2 fő.

5. A tudományos bizottsághoz tartozó köztestületi tagok száma: 78 fő

akadémikus: 4 fő,

az MTA doktora: 9 fő,

kandidátus: 28 fő,

PhD: 37 fő.

6. A tudományos bizottság al- és munkabizottságai: –

7. A tudományos bizottság ülései.

A Geofizikai Tudományos Bizottság évente egy-két ülést szokott tartani. Az ülések színhelyei általában a geofizikai kutatás és oktatás központjai. 2013-ban egy ülés volt.

Időpont és helyszín: 2013. január 10., Miskolci Egyetem Geofizikai Intézeti Tanszékének Csókás terme

Ormos Tamás tanszékvezető egyetemi docens a ME Geofizikai Tanszéke hét szemeszteres BSc, négy szemeszteres MSc és három éves PhD oktatási képzését mutatta be. Az alapképzésben (BSc) mind a három szakirányt oktatja a Geofizikai Tanszék, és a legtöbb tárgy (13) a földtudományi szakirányon van. Az MSc földtudományi szakon oktatott tárgyak száma 20, és a Kar további mesterszakjain további 6 tárgyat jegyez a Geofizikai Tanszék. Kitért az öt európai egyetemmel együttműködésben folytatott angol nyelvű MSc képzés (EGEC) speciális jellegére, annak fontos egyetemi és tanszéki szerepére is. A PhD képzés a Mikovinyi Sámuel Földtudományi Doktori Iskola keretében folyik, az „*Alkalmazott geofizikai kutatások*” című tématerület vezetője Dobróka Mihály, a Geofizikai Tanszékhez kapcsolódó kutatási területek száma hét. Az oktatást és kutatást támogató infrastruktúra vonatkozásában kiemelte az utóbbi évek jelentős fejlesztéseit, beszerzéseit.

Ezt követően Turai Endre a Geofizikai és Térinformatikai Intézet intézetigazgató egyetemi docense az intézet főbb jellemzőit, tevékenységét ismertette. Az intézeti főállású oktatók-kutatók száma nyolc, közülük három rendelkezik DSc, további három CSc és kettő PhD fokozattal. A projektekre alkalmazott kutatók és /vagy PhD hallgatók száma öt, míg a nem oktató-kutató munkatársaké három. A meghívott előadók közül a GTB tagjai Ádám Antal, Bodoky Tamás, Farkas István és Posgay Károly. Beszámolójában kiemeli a doktori iskola, OTKA, K+F és a TÁMOP projektek keretében elért eredményeket. Fontos stratégiai célként említi meg a geoinformatikus-mérnöki MSc szak akkreditálását és kérte a GTB ezzel kapcsolatos jövőbeni támogatását. Miskolcon a geoinformatikai képzés fontos előzménye volt az a geoinformatikai tervező blokk, mely képzést a Gépészmérnöki Karral közösen folytatta a Geofizikai Tanszék mintegy tíz éven át. A GTB elnöke szerint is egy ilyen jellegű geoinformatikus képzés indokolt, mely tervezett MSc képzéshez felajánlotta az ELTE részvételét. Wesztergom Viktor a Nyugat-magyarországi Egyetemmel való együttműködés lehetőségére, Posgay Károly pedig az akkreditációval kapcsolatban a külső intézményi támogatás fontosságára hívta fel a figyelmet.

Horváth Ferenc GTB elnök összességében pozitívan értékelte a bemutatott eredmények mögötti intézeti és azon belül a tanszéki teljesítményt is.

A GTB ezen az ülésen tisztelettel emlékezett meg Takács Ernő professzorról, a GTB korábbi elnökéről. A bizottsági tagok az ülést követően részt vettek Takács Ernő emeritus professzor halálának egy éves évfordulója alkalmából egy emlékkiállítással egybekötött megemlékezésen a Selmeci Könyvtár előterében.

8. A tudományos bizottság rendezvényei.

A GTB kezdeményezésére nem került sor tudományos ülésre 2013-ban. Az MTA Földtudományok Osztálya és a Földtani Tudományos Bizottság szervezésében 2013. június 10-én „*A szedimentológiai és a szerkezetföldtani kutatások nemzetközi tendenciái és hazai helyzete*” című tudományos ülésen a GTB részéről társszerzős előadások hangzottak el.

9. A tudományos bizottság al- és munkabizottságainak rendezvényei: –

10. A tudományos bizottság díjai:

A tudományos bizottság nem ad ki díjakat.

11. A tudományos bizottság tagjainak elismerései: –

12. A tudományos bizottság 2012. évi kiadványai: –

13. Egyéb:

A korábbi évekhez hasonlóan 2013-ban is nemzetközi konferenciákon előadások tartására, nemzetközi folyóiratokban publikációk megjelentetésére került sor. Bór József és Somogyiné Molnár Judit MTA köztestületi belépési kérelmét a GTB tagjai e-szavazás keretében támogatták.

Budapest - Miskolc, 2014. február 4.

Horváth Ferenc s. k.
elnök

Pethő Gábor s. k.
titkár

MTA X. Földtudományok Osztálya
Geokémiai, Ásvány- és Kőzettani Tudományos Bizottságának
2013. évi tevékenysége

1. A tudományos bizottság 2013. évi tevékenysége:

A Geokémiai, Ásvány- és Kőzettani Tudományos Bizottság alapvető feladata a geokémia, a mineralógia-petrológia nemzetközi és hazai tevékenységének, fejlődésének folyamatos áttekintése, továbbá ennek alapján a lényeges szakmai problémák felvetése, megvitatása, esetenként állásfoglalások kialakítása.

2. A tudományos bizottság neve:

Geokémiai, Ásvány- és Kőzettani Tudományos Bizottság

3. A tudományos bizottság tisztségviselői:

elnök: Demény Attila, az MTA levelező tagja
titkár: Raucsik Béla PhD

4. A tudományos bizottság létszáma: 24 fő

akadémikus: 6 fő,
az MTA doktora: 9 fő,
kandidátus: 2 fő,
PhD: 7 fő.

5. A tudományos bizottsághoz tartozó köztestületi tagok létszáma: 96 fő

akadémikus: 6 fő,
az MTA doktora: 14 fő,
kandidátus: 21 fő,
PhD: 54 fő.

6. A tudományos bizottság al- és munkabizottságai:

- Szerves Geokémiai Albizottság
elnök: Sajgó Csanád, a földtudomány kandidátusa
titkár: Schubert Félix PhD
- Környezet-geokémiai Albizottság
elnök: Szendrei Géza, az MTA doktora
titkár: Gondi Ferenc PhD
- Nanoásványtani Albizottság
elnök: Pósfai Mihály, az MTA levelező tagja
titkár: Kovácsné Kis Viktória PhD
- Archeometriai Albizottság
elnök: Szakmány György PhD
titkár: Bajnóczi Bernadett PhD
- Geonómiai és Planetológiai Albizottság
elnök: Kubovics Imre, a földtudomány doktora
titkár: Ditrói-Puskás Zuárd PhD

7. A tudományos bizottság ülései:

Időpont és helyszín: 2013. január 14., Budapest, MTA Kutatóház
Napirend és határozatok: –

8. A tudományos bizottság 2013. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással:

- Sciex Workshop

Időpont és helyszín: 2013. január 16., Budapest, MTA Kutatóház.

A Sciex program keretében 2011-2012. során két együttműködési program valósult meg az MTA földtudományi irányultságú intézményei és svájci befogadó intézményeik között. Ehhez kötődik ez a rendezvény, amely négy előadással nyújtott betekintést az együttműködésekhez kapcsolódó eredményekbe.

- 10th Applied Isotope Geochemistry Conference

Időpont és helyszín: 2013. szeptember 22-27., Budapest, MTA Székház.

A konferenciára 38 országból több mint 180 résztvevő érkezett, akik 73 előadást és 80 poszterbemutatót tartottak 10 különböző szekció keretében, amivel az eddigi egyik legnagyobb részvételű AIG konferencia zajlott le. A szekciók az izotópgeokémiai kutatás nemzetközi irányairól átfogó képet muttak be, a geológiai és paleoklimatológiai alkalmazásoktól kezdve a vízkutatáson (izotóphidrológia) és környezetgeokémiai vizsgálatokon át a földtudományhoz nem kapcsolódó előadásokig.

9. Az al- és munkabizottságok 2013. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással:

- Szerves Geokémiai Albizottság:

- Dani Master TOF-MS szemináriumra és bemutató

Időpont és helyszín: 2013. június 18., Budapest, MTA Kutatóház

A bemutatón 3 előadás hangzott el az új gázkromatográfiás technikáról, majd magával a készülékkel is megismerkedtek a résztvevők.

- Előadóülés

Időpont és helyszín: 2013. október 15., Budapest, MTA Kutatóház

Az előadóülésen 3 előadás hangzott el anyakőzet-extraktumok szénhidrogénjeinek organofáciéseiről, valamint a szerves geokémia új analitikai módszertani fejlesztéseiről. A résztvevők bemutatták a 2013.-ban más konferenciákon szerepelt posztereiket is.

- Környezet-geokémiai Albizottság:

- „*A réz bio- és környezetgeokémiája*” című ankét

Időpont és helyszín: 2013. június 4., Budapest, MTA Kutatóház

Az ankéton 35 fő vett részt és 12 előadás hangzott el a réz stabilizotóp geokémiai vonatkozásaitól a réz talajbeli viselkedését bemutató esettanulmányokon keresztül élelmiszerbiztonsági kérdésekig.

- „*A cink bio- és környezetgeokémiája*” című ankét

Időpont és helyszín: 2013. november 12., Budapest, MTA Kutatóház

Az ankéton 7 előadás hangzott el 29 fős hallgatóság előtt elsősorban a cink külső földövekben tapasztalható viselkedéséről.

- Nanoásványtani Albizottság:
 - Téli Ásványtudományi Iskola
Időpont és helyszín: 2013. január 18-19., Balatonfüred,

Kiemelt téma: Ásványok és az idő. A téli iskolán 14 előadás hangzott el, összesen 40 résztvevő előtt. Az előzetesen megadott témának megfelelően elsősorban olyan előadások hangzottak el, amelyek az ásványok tulajdonságainak időbeli változásaival, vagy e változások hatásaival foglalkoznak (például kormeghatározás, kristályszerkezetek dinamikája, kristálynukleáció és –növekedés, reakciókinetika, diagenezis). Valamennyi előadás élénk eszmecsere zajlott.
- Archeometriai Albizottság:
 - „*Múlt-jelen-jövendő - Archeometria az oktatásban fiatal kutatók és egyetemi hallgatók munkájának tükrében*” című előadóülés
Időpont és helyszín: 2013. november 19., Budapest, MTA Kutatóház
A rendezvényen 13 előadás hangzott el, több mint 70 fős hallgatóság előtt. PhD hallgatók mellett az ülésen első alkalommal kaptak lehetőséget frissen végzett vagy még egyetemista régészhallgatók kutatási eredményeik előadására. Az előadóülés anyaga cikkek formájában várhatóan az Archeometriai Műhely c. folyóirat 2014/1 számában jelenik meg.
- Geonómiai és Planetológiai Albizottság
 - Előadóülés
Időpont és helyszín: 2013. január 24., Budapest, ELTE, Kőzettan-Geokémiai Tanszék tárgyalója.
Az előadóülésen Sík András számolt be PhD kutatási témájáról, a Mars morfológiájáról.
 - „*A talajtakaró geonómiaja; A pedoszféra - a Föld-bolygó sajátos fázisátára*” című előadóülés
Időpont és helyszín: 2013. szeptember 26-27., Budapest, MTA Kutatóház
Az anketon 24 előadás hangzott el a következő interdiszciplináris témákban: A bioszféra, hidroszféra és atmoszféra kölcsönhatása a pedoszférával, pedoszféra a Föld múltjában, paleotalaj kutatások Magyarországon, planetáris pedoszférák és esetleges létük kimutathatósága, a talajok átalakulása klímaváltozások és az emberi tevékenység hatására.
 - Előadóülés
Időpont és helyszín: 2013. november 28., Budapest, ELTE, Kőzettan-Geokémiai Tanszék tárgyalója
Az előadóülésen Nemezc Ernő akadémikus tartott előadást *"Nyomelemek szerepe a modern világban"* címmel, amelyet érdemi vita es hozzászólások követtek.

10. A tudományos bizottság díjai (2013. évi díjak, nyertesek):

A tudományos bizottság nem ad ki díjakat.

11. A tudományos bizottság tagjainak elismerései 2013-ban:

Magyar Érdemrend lovagkeresztje, Weiszbürg Tamás PhD

Környezetünkért Díj: Gondi Ferenc

Szent-Györgyi Albert-díj: Pósfai Mihály, az MTA levelező tagja

12. A tudományos bizottság 2013. évi kiadványai:

Elkészült a Téli Ásványtudományi Iskola honlapja: <http://www.mposfai.hu/TAI/tai.htm>

Ezen a címen megtekinthetők az eddigi iskolák programjai.

A 2012-ben tartott „*Magyar részvétel a leuveni 39. Nemzetközi Archeometriai Szimpóziumon*” című előadóülés előadásai cikk formájában az Archeometriai Műhely című elektronikus folyóirat 2013/1 számában (www.ace.hu/am) jelentek meg.

13. Egyéb: –

Budapest, 2014. február 7.

Demény Attila s.k.
elnök

Raucsik Béla s. k.
titkár

MTA X. Földtudományok Osztálya
Meteorológiai Tudományos Bizottságának
2013. évi tevékenysége

1. A tudományos bizottság 2013. évi tevékenysége:

A Meteorológiai Tudományos Bizottság alapvető feladata a meteorológia nemzetközi és hazai tevékenységének, fejlődésének folyamatos áttekintése, továbbá ennek alapján a lényeges szakmai problémák felvetése, megvitatása, esetenként állásfoglalások kialakítása.

2. A tudományos bizottság neve:

Meteorológiai Tudományos Bizottság

3. A tudományos bizottság tisztségviselői:

elnök: Haszpra László, az MTA doktora

titkár: Weidinger Tamás, a földrajztudomány kandidátusa

4. A tudományos bizottság létszáma: 21 fő

akadémikus: 4 fő,

az MTA doktora: 8 fő,

kandidátus: 7 fő,

PhD: 2 fő.

5. A tudományos bizottsághoz tartozó köztestületi tagok száma: 83 fő

akadémikus: 4 fő,

az MTA doktora: 15 fő,

kandidátus: 23 fő,

PhD: 41 fő.

6. A tudományos bizottság al- és munkabizottságai:

- Agrometeorológiai Albizottság
elnök: Anda Angéla, az MTA doktora
titkár: Szalai Sándor, a földrajztudomány kandidátusa
- Éghajlati Albizottság
elnök: Bartholy Judit, az MTA doktora
titkár: Lakatos Mónika PhD
- Légkördinamikai és Szinoptikus Meteorológiai Albizottság
elnök: Weidinger Tamás, a földrajztudomány kandidátusa
titkár: Szintai Balázs PhD
- Légkörfizikai és Levegőkémiai Albizottság
elnök: Geresdi István, az MTA doktora
titkár: Ács Ferenc, a földrajztudomány kandidátusa
- Légköri Erőforrás Albizottság
elnök: Tar Károly, a földrajztudomány kandidátusa
titkár: Wantuchné Dr. Dobi Ildikó PhD

7. A tudományos bizottság ülései:

Időpont és helyszín: 2013. január 29., Budapest, Országos Meteorológiai Szolgálat tanácsterme

Napirendi pontok:

1. Új irányzatok a földbázisú meteorológiai távérzékelési rendszerek alkalmazásaiban (meghívott előadó: Dombai Ferenc, PhD, OMSZ)
2. Beszámoló a 2012. évi Meteorológiai Tudományos Napokról (Geresdi István)
3. Javaslat a 2013. évi Meteorológiai Tudományos Napok programjára (Weidinger Tamás)
4. Javaslat a 2014. évi Meteorológiai Tudományos Napok témájára (Bartholy Judit)
5. Egyebek

Időpont és helyszín: 2013. június 25., Budapest, Országos Meteorológiai Szolgálat tanácssterme

Napirendi pontok:

1. Az akadémikusválasztás, a meteorológusok létszámaránya (előadó: Major György)
2. A városi hősziget-hatás elemzése műholdas felszínhőmérsékleti mérések alapján (meghívott előadó: Dezső Zsuzsanna, PhD, ELTE Meteorológiai Tanszék)
3. Szavazás Dezső Zsuzsanna MTA köztestületbe történő jelentkezési kérelméről
4. Beszámoló a 2013. évi Meteorológiai Tudományos Napok szervezéséről (Weidinger Tamás)
5. Egyebek

7. Tudományos bizottság 2013 évi kiemelkedő rendezvényei:

„Veszélyes időjárási folyamatok és társadalmi hatásuk - Meteorológiai Tudományos Napok”

Szervező: Légekördinamikai és Szinoptikus Meteorológiai Albizottság) Az előadások és a program elérhető az MTA MTB oldalán: <http://mtb.met.hu/rendezvenyek/>

lásd: részletesen a Földtudományok Osztálya beszámolójában!

8. AI- és munkabizottságok 2013. évi kiemelkedő rendezvényei:

Az MTA MTB öt albizottsága gazdag tudományos programot valósított meg együttműködve egyetemi tanszékekkel, kutatóintézetekkel és tudományos társaságokkal. A rendezvények száma 10 volt, ahol az albizottsági tagok mellett részt vettek egyetemi hallgatók és fiatal kutatók is. Az egyes előadóülések részletes programja az MTA MTB honlapján is (<http://mtb.met.hu/rendezvenyek/>) elérhető.

- Agrometeorológiai Albizottság

„A 2013-as „parlagfű szezon” áttekintése”

Időpont és helyszín: 2013. február 26., Budapest, Országos Meteorológiai Szolgálat

Az MTA MTB Agrometeorológiai Albizottsága és a Magyar Meteorológiai Társaság Agro- és Biometeorológiai Szakosztály közös előadó ülése (négy előadás) Az MTA MTB Agrometeorológiai Albizottság aktívan részt vesz a hazai parlagfű helyzet vizsgálatában. Jó kapcsolatokat alakított ki a Magyar Meteorológiai Társaság Agro- és Biometeorológiai Szakosztályával, a FÖMI és az OKI kutatóival.

„Fenntartható fejlődés, élhető régió, élhető települési táj”

Időpont és helyszín: 2013. május 28., Budapesti Corvinus Egyetem Kertészettudományi Kar

Beszámoló a TÁMOP 4.2.1./B-09/01/KMR/2010-0005 pályázat (projekt) agrometeorológiai vonatkozású eredményeiről (nyolc előadás), az MTA MTB Agrometeorológiai Albizottsága előadóülése.

- Éghajlati Albizottság

„A rácspontri adatbázisok szerepe az éghajlati vizsgálatokban”

Időpont és helyszín: 2013. május 28., Budapest, Országos Meteorológiai Szolgálat
Az MTA MTB Éghajlati Albizottság 5 előadásból álló előadóülése.

Az ELTE Meteorológiai Tanszéken készülő e-jegyzetek bemutatása,

Időpont és helyszín: 2013. június 3., 5., 10., Budapest, ELTE TTK
10 előadás 3 alkalommal, az MTA MTB Éghajlati Albizottság, a Légekördinamikai és Szinoptikus Meteorológiai Albizottság és az ELTE Meteorológiai Tanszék közös rendezvénye.

„Az éghajlatváltozás tudományos alapjai, az IPCC új jelentésének ismertetése.”

Időpont és helyszín: 2013. november 14., Budapest, Országos Meteorológiai Szolgálat
A nagy látogatottságú rendezvényen 6 előadás hangzott el. (Az OMSZ előadói terme zsúfolásig megtelt., kb. 100 fő.) Az MTA MTB Éghajlati Albizottság és a Magyar Meteorológiai Társaság Éghajlati Szakosztályának közös rendezvénye.

- Légekördinamikai és Szinoptikus Meteorológiai Albizottság

„A numerikus prognosztika és a szinoptikus meteorológia kapcsolata”

Időpont és helyszín: 2013. február 14., Budapest, Országos Meteorológiai Szolgálat
A nagy látogatottságú rendezvényen (hozzávetőlegesen 50 résztvevő) 4 előadás hangzott el.

„A időjárás analízis és a rövidtávú előrejelzés hibáinak kvantitatív értékelése”

Időpont és helyszín: 2013. május 27., Budapest, Országos Meteorológiai Szolgálat
Tóth Zoltán (NOAA) előadása, aki előadó évente vendége az albizottságnak, és tájékoztatja a hallgatóságot az NOAA intézetében folyó kutatásokról.

„Előadóülés a batárréteg-kutatásról és a pilótánélküli repülőeszközök meteorológiai alkalmazásáról.”

Időpont és helyszín: 2013. június 21., Budapest, ELTE TTKA
Az MTA MTB Légekördinamikai és Szinoptikus Meteorológiai Albizottság, a Magyar meteorológiai Társaság Repülmeteorológiai Szakosztálya és az ELTE meteorológiai Tanszék közös rendezvénye Joan Cuxart Rodamilans (University of the Balearic Islands) és Burkhard Wrenger (Hochschule Ostwestfalen-Lippe) közreműködésével.

Az Albizottság részt vett az ELTE Meteorológiai Tanszéken készülő e-jegyzetek bemutatásáról szóló 3 előadó ülés szervezésében és a 2013-as Meteorológiai Tudományos Napok programjának összeállításában, a rendezvény szervezésében.

- Légekörfizikai és Levegőkémiai Albizottság

Az Albizottság nem tartott előadó ülést, de elkészítették az Albizottság által szervezett 2012. évi Meteorológiai Tudományos Napok előadásainak az internet-es oldalát, és Geresdi István szerkesztésében megjelent a rendezvény anyagából készült Időjárás tematikus száma.

- Légeköri Erőforrás Albizottság

„A hazai megújuló energiák gyakorlati alkalmazása és a 2020-ig szóló megújuló energiákkal kapcsolatos cselekvési terv”

Időpont és helyszín: 2013. május 2., Budapest, Országos Meteorológiai Szolgálat

Az MTB Légköri Erőforrás Albizottságának és a Magyar Meteorológiai Társaság Nap- és Szélenergia Szakosztályának közös rendezvénye.

„Az OMSZ napenergiás tevékenysége és a globálsugárzás európai változási tendenciái”

Időpont és helyszín: 2013. október 16., Budapest, Országos Meteorológiai Szolgálat

Az MTB Légköri Erőforrás Albizottságának és a Magyar Meteorológiai Társaság Nap- és Szélenergia Szakosztályának közös rendezvénye.

9. A tudományos bizottság díjai:

A tudományos bizottság nem ad ki díjakat.

10. A tudományos bizottság tagjainak elismerései:

Schenzl Guidó-díj, Vidékfejlesztési Minisztérium: Anda Angéla,

Szakirodalmi nívódíj, Magyar Meteorológiai Társaság: Bartholy Judit, Bozó László és Haszpra László (Szerkesztők),

Magyar Érdemrend Lovagkereszt, Magyarország köztársasági elnöke Dunkel Zoltán Árpád, Szentágothai János Ösztöndíj Tapasztalt Kutatóknak, Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal,

Nemzeti Kiválóság a Konvergencia Régióban Projektiroda: Gelencsér András,

Hegyfok Kabos Emlékérem, Magyar Meteorológiai Társaság: Mika János,

OTDT Mestertanár Aranyérem, Országos Tudományos Diákköri Tanács: Weidinger Tamás,

Steiner Lajos Díj, Magyar Meteorológiai Társaság: Pappné Ferenczi Zita,

Dévényi Dezső Numerikus Prognosztikai Emlékérem, Országos Meteorológiai Szolgálat: Pieczka Ildikó,

Schenzl Guidó-díj, Vidékfejlesztési Minisztérium: Práger Tamás,

Miniszteri elismerő oklevél, Vidékfejlesztési Minisztérium: Pongrácz Rita,

Pro Meteorológia Emlékérem, Vidékfejlesztési Minisztérium: Puskás János,

Pro Meteorológia Emlékérem, Vidékfejlesztési Minisztérium: Radics Kornélia,

Szenátusi Érdemérem, ELTE Szenátusa: Tasnádi Péter,

Bolyai János Kutatási Ösztöndíj, Magyar Tudományos Akadémia: Gál Tamás.

11. A tudományos bizottság 2013 évi kiadványai: –

Nem jelent meg kiadvány, a bizottság tagjaihoz köthető kiadványok:

- Geresdi I. (guest editor), 2013: Atmospheric Physics and chemistry in modern meteorology. Időjárás Vol. 117, No. 4, 359–450.
(<http://www.met.hu/omsz/kiadvanyok/idojaras/index.php?id=357>)
- A Meteorológiai Tudományos Napok előadásai megtalálhatók az MTB honlapján (<http://mtb.met.hu/>). Ugyanitt az MTA MTB rendezvényeiről is tájékozódhatnak.

12. Egyéb: –

Budapest, 2014. február 4.

Haszpra László s. k.
elnök

Weidinger Tamás s. k.
titkár

MTA X. Földtudományok Osztálya
Paleontológiai Tudományos Bizottságának
2013. évi tevékenysége

1. A tudományos bizottság 2013. évi tevékenysége:

A Paleontológiai Tudományos Bizottság alapvető feladata az őslénytani nemzetközi és hazai tevékenységének, fejlődésének folyamatos áttekintése, továbbá ennek alapján a lényeges szakmai problémák felvetése, megvitatása, esetenként állásfoglalások kialakítása.

2. A tudományos bizottság neve:

Paleontológiai Tudományos Bizottság

3. A tudományos bizottság tisztségviselői:

elnök: Hably Lilla, az MTA doktora

titkár: Erdei Boglárka PhD

4. A tudományos bizottság létszáma: 18 fő

akadémikus: 3 fő,

az MTA doktora: 6 fő,

kandidátus: 3 fő,

PhD: 6 fő.

5. A tudományos bizottsághoz tartozó köztestületi tagok létszáma: 45 fő

akadémikus: 3 fő,

az MTA doktora: 11 fő,

kandidátus: 9 fő,

PhD: 22 fő.

6. A tudományos bizottság al- és munkabizottságai: –

7. A tudományos bizottság ülései:

2013. június 6.

Napirend, határozatok: –

2013. december 9.

Napirend, határozatok: –

8. A tudományos bizottság 2013. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással:

Bizottsági üléseken elhangzott tudományos előadások:

- Erdei Boglárka: Új eredmények a fosszilis flórák kutatásában-egzotikus flóraelemek és új perspektívák a hajdani vegetáció rekonstrukciójában.
- Főzy István: A Dunántúli-középhegység felső-jura – alsó-kréta rétegsora – cephalopoda fauna, sztratigráfia, őskörnyezet és medencefejlődés.

16. Magyar Őslénytani Vándorgyűlés, 2013. május 23-25. Orfű; 36 tudományos előadás, 16 poszterbemutató, egy napos terepbejárás 5 helyszínnel

„A pulai kráter-tó - 40 éves olajpala kutatás.” - tudományos előadás, 2013. november 16.

A Magyarhoni Földtani Társulat 50 éves Őslénytani-Rétegtani Szakosztályának 50. jubileumi ünnepe. 2013. november 26.; 4 tudományos előadás

9. Az al- és munkabizottságok 2013. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással: –

10. A tudományos bizottság díjai (2013. évi díjak, nyertesek):

A tudományos bizottság nem ad ki díjakat.

11. A tudományos bizottság tagjainak elismerései 2013-ban:

Pálfy Józsefet az MTA levelező tagnak választotta az MTA közgyűlése,

Akadémiai Díj: Galács András, az MTA doktora,

Miskolci Akadémiai Bizottság tudományos díja: Hír János, a földrajztudomány kandidátusa

12. A tudományos bizottság 2013. évi kiadványai:

A bizottsági tagok szerzőségében vagy szerkesztésében megjelent kötetek:

- Főzy, I. (Ed.) (2013): Late Jurassic–Early Cretaceous fauna, biostratigraphy, facies and deformation history of the carbonate formations in the Gerecse and Pilis Mountains (Transdanubian Range, Hungary) – pp. 421, Institute of Geosciences, University of Szeged, GeoLitera Publishing House, ISBN 978-963-306-230-2
- Főzy, I., Sente, I. (2013): Fossils of the Carpathian Region, – pp. 508, Indiana University Press, Bloomington, ISBN 978-0-253-00982-1
- Hably, L. (2013): The Late Miocene flora of Hungary. – Geologica Hungarica ser. Palaeontologica 59:1-175.
- Katona L. T. (szerk.) (2013): A pulai kráter-tó. 40 éves az olajpala-kutatás.

13. Egyéb: –

Budapest, 2014. február 4.

Hably Lilla s. k.
elnök

Erdei Boglárka s. k.
titkár

MTA X. Földtudományok Osztálya
Társadalom-földrajzi Tudományos Bizottságának
2013. évi tevékenysége

1. A tudományos bizottság 2013. évi tevékenysége:

A Társadalom-földrajzi Tudományos Bizottság alapvető feladata a társadalomföldrajz nemzetközi és hazai tevékenységének, fejlődésének folyamatos áttekintése, továbbá ennek alapján a lényeges szakmai problémák felvetése, megvitatása, állásfoglalások kialakítása.

2. A tudományos bizottság neve:

Társadalom-földrajzi Tudományos Bizottság

3. A tudományos bizottság tisztségviselői:

elnök: Kovács Zoltán, az MTA doktora

titkár: Nagy Gábor, a földrajztudomány kandidátusa

4. A tudományos bizottság létszáma: 21 fő

akadémikus: 3 fő,
az MTA doktora: 8 fő,
kandidátus: 5 fő,
PhD: 5 fő.

5. A tudományos bizottsághoz tartozó köztestületi tagok létszáma: 149 fő

akadémikus: 2 fő,
az MTA doktora: 16 fő,
kandidátus: 27 fő,
PhD: 104 fő.

6. A tudományos bizottság al- és munkabizottságai:

- Oktatási Albizottság
elnök: Horváth Gergely, a földrajztudomány kandidátusa
titkár: Pajtókné Tari Ilona PhD
- Politikai földrajzi Albizottság
elnök: Pap Norbert PhD
titkár: Gulyás László PhD
- Településföldrajzi Albizottság
elnök: Csapó Tamás, a földrajztudomány kandidátusa
titkár: Bajmócy Péter PhD
- Turizmusföldrajzi Albizottság
elnök: Aubert Antal, a földrajztudomány kandidátusa
alelnök: Dávid Lóránt PhD
titkár: Michalkó Gábor, az MTA doktora

7. A tudományos bizottság ülései:

Időpont és helyszín: 2013. március 7., MTA Titkárság, Nádor u. 7.

Napirend:

1. Köztestületi tagfelvételi kérelmek elbírálása (Bali Lóránt, Berényi B. Eszter, Molnár Gábor, Oroszi Viktor);

2. Az MTA doktora címre pályázók új, 2013. szeptember 1-jétől életbe lépő követelmény-rendszerének áttekintése;
3. A társadalomföldrajz képviselői szakmai, tudományos szervezetekben, bizottságokban;
4. A társadalom-földrajzi folyóiratok minősítése az MTMT rendszerében;
5. Egyebek.

Időpont és helyszín: 2013. november 14., MTA Budaörsi úti Kutatóház Tanácssterme

Napirend:

1. Köztestületi tagfelvételi kérelem (Dudás Gábor) és átjelentkezés (Dávid Lóránt) megtárgyalása, elbírálása;
2. A társadalomföldrajz jövőjével foglalkozó Stratégiai Fórum előkészítése;
3. A hazai Földtudományi Doktori Iskolák társadalom-földrajzi vonatkozású műhelymunkáinak áttekintése (ELTE, SZE, DE, PE, ME);
4. Egyebek.

8. A tudományos bizottság 2013. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással:

- *„Polarizáció–Függőség–Kriszis – Eltérő térbeli válaszok V. Alföld Konferencia”*

Időpont és helyszín: 2013. november 7. MTA KRTK Békéscsabai Csoport Székháza

Plenáris előadók:

- Medgyasszai László, Nemzeti Vidékhálózat elnök
- Csatári Bálint SZTE, egyetemi docens
- Váradi Mónika Mária, MTA KRTK tudományos főmunkatárs
- Timár Judit, MTA KRTK tudományos főmunkatárs

A délelőtti plenáris ülést követően délután szekcióülésekben folytatódott a konferencia programja, ahol 46 előadó négy szekcióban mutatta be aktuális kutatási eredményeit.

- *„Geográfus doktoranduszok XIII. országos konferenciája”*

Időpont és helyszín: 2013. november 21-22., SZTE TTIK Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék

Plenáris előadók:

- Nagy Gábor, MTA KRTK tudományos főmunkatárs SZTE habilitált egyetemi docens
- Bajmócy Péter SZTE, egyetemi docens
- Péntes János, DE egyetemi adjunktus

A 21-i plenáris ülést követően másnap szekcióülésekben folytatódott a konferencia programja, ahol 40 előadó két szekcióban mutatta be aktuális kutatási eredményeit.

9. Az al- és munkabizottságok 2013. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással:

- Turizmusföldrajzi Albizottság

„Kreativitás és Innováció a turizmusban – IV. Turizmusföldrajzi Szimpózium”

Időpont és helyszín: 2013. szeptember 20., Budapest, Kodolányi János Főiskola
(Társszervezők: Magyar Földrajzi Társaság, MTA CSFK Földrajztudományi Intézet)

- Politikai földrajzi Albizottság

„A török birodalom és a Balkán” – tudományos konferencia

Időpont és helyszín: 2013. március 1., Szeged, Móra Ferenc Múzeum

A konferencia történész, közgazdász, regionalista és geográfus előadókat vonultatott fel, akik az oszmáni történelemmel, továbbá a jelen török helyzettel elsősorban magyar szempontból foglalkoztak. Olyan kérdésekkel, mint a trianoni párhuzamok, a török-magyar történelem érintkezéspontjai, a Balkán és az Oszmán Birodalom magyar percepciója foglalkoztak. A nyitóelőadást Fodor Pál, az MTA BTKI főigazgatója tartotta. A szekciók száma 4, a résztvevőké 30 volt. A politikai földrajzi jellegű előadások száma 10 volt. A megjelenés lehetősége a Közép-Európa Közleményekben, korlátozott számban a folyóirat szelekciós követelményeinek figyelembe vételével történik. A KEK-nek 2012-ben állandó politikai földrajzi rovata jött létre, a szekció legjobb témái itt kerülhetnek publikálásra, 2013 októberében.

„*Szulejmán Szigetváron*” - nemzetközi tudományos konferencia

Időpont és helyszín: 2013. szeptember 20., Szigetvár

A rendezvényen a pécsi Szulejmán Kutatócsoport első alkalommal közölt kutatási eredményeket a szultán 1566-os szigetvári ostrom utáni temetése alkalmából emelt síremlék (türbe) kereséséről, a szóba jöhető helyszínek lokalizációs stratégiájáról. A konferencia nemzetközi sajtóvisszhangja kiemelkedőnek mondható, különösen a Török Köztársaság részéről. (Az Albizottság a rendezvény társ szervezője volt.)

„*VII. Régiók a Kárpát-Medencén innen és túl – Folyamatok és tendenciák a posztkommunista Közép-Európában tudományos konferencia*”

Időpont és helyszín: 2013. október 11., Kaposvári Egyetem

Társzervezők: Kaposvári Egyetem és a Közép-Európai Közlemények folyóirat. A konferencia munkája 9 szekcióban folyt, ebből a politikai földrajzi témák kettőben összpontosultak, egyenként 10-10 előadással (Köztes-Európa politikai földrajzának aktuális kérdései; Fiume története). A plenáris ülés előadásait a szekcióelnökök előadásait valamint minden szekcióból a kettő legjobb előadást a Közép-Európai Közlemények (KEK) című referált folyóirat 2014/1. számában publikálják. A folyóirat ezen száma várhatóan 2014 májusában fog megjelenni.

„*X. Mediterrán Symposium – Nemzetpolitika és Identitás a Mediterráneumban és a Balkánon nemzetközi tudományos konferencia*”

Időpont és helyszín: 2013. november 22-23., Pécs

A rendezvény társszervezői: PTE Kelet-Mediterrán és Balkán Tanulmányok Központja, PTE Földtudományok Doktori Iskola, MTA KRTK VKI, Mediterrán Világ folyóirat, pécsi Jean Monnet Kiválósági Központ. A résztvevők Magyarország mellett a szomszédos országokból, valamint Spanyolországból érkeztek. A hazai politikai földrajzot pécsi, szegedi és budapesti előadók képviselték.

„*VI. Régiónörtörténeti Kutatások Konferencia – Partium, Bánság, Székelyföld és Erdély, mint történelmi régiók*” - nemzetközi konferencia

Időpont és helyszín: 2013. november 29., Szeged, SZAB Székház

A résztvevők az anyaországot és a határon túli tudományosságot képviselték, meghatározóan a négy történelmi régió területéről. A programban az albizottsági tagok közül többen is előadóként szerepeltek. (Az Albizottság a rendezvény társ szervezője volt.)

- Oktatásföldrajzi Albizottság
-
- Településföldrajzi Albizottság

„*X. Településföldrajzi Konferencia*”

Időpont és helyszín: 2013. április 25-26., Bük, Művelődési Ház

Plenáris előadók:

- Bajmócy Péter PhD: Magyarország településhálózati régiói a XX. század elején
- Beluszky Pál, a földrajztudomány doktora: A szabad királyi városok életpályái a dualizmus korában
- Dövényi Zoltán, az MTA doktora: Új pusztásodás előtt
- Izsák Éva PhD: Átalakuló városi terek és helyek, a társadalmi térhasználat jelenkori fordulatai Budapest példáján
- Kókai Sándor PhD: Északkelet-Magyarország határ menti településeinek társadalmi-gazdasági változásai 1990 és 2011 között
- Wilhelm Zoltán PhD: Demográfiai folyamatok, urbanizáció Indiában

A plenáris ülést szekcióülések követték, ahol mintegy 25 előadás hangzott el. Az elhangzott előadások írásos változata a lektorálást követően a Településföldrajzi Közlemények 2014. 1. és 2. számában fog megjelenni.

10. A tudományos bizottság díjai (2013. évi díjak, nyertesek):

A tudományos bizottság nem ad ki díjakat.

11. A tudományos bizottság tagjainak elismerései 2013-ban:

Lóczy Lajos Emlékérem: Bora Gyula, a földrajztudomány kandidátusa

Pro Geographia Oklevél: Nagy Gábor, a földrajztudomány kandidátusa és Szabó Géza PhD

12. A tudományos bizottság 2013. évi kiadványai:

- A Politikai földrajzi Albizottság gondozásában 2013 folyamán megjelent a Mediterrán és Balkán Fórum 17. és 18. száma.
- A Településföldrajzi Albizottság gondozásában 2013 folyamán megjelent a Településföldrajzi Tanulmányok 2013/1. és 2. számai.
- Michalkó G, Rátz T (szerk.) Jó(l)lét és turizmus: utazók, termékek és desztinációk a boldogság és a boldogulás kontextusában. Székesfehérvár; Budapest: Kodolányi János Főiskola; MTA CSFK Földrajztudományi Intézet; Magyar Földrajzi Társaság, 2013. 268 p. (Turizmus Akadémia; 6.) (ISBN:978-615-5057-15-5)
- Pap Norbert: Hungary, the Balkans and the Mediterranean. Publikon Kiadó, Pécs, 2013.
- Gulyás László: A Délvidék története. 2. kötet – A török kiűzésétől Trianonig 1683-1920. (Közép-Európa Monográfiák.) Egyesület Közép-Európa Kutatására, Szeged, 2013.

13. Egyéb:

A Politikai földrajzi Albizottságon belül sor került a tudománytörténeti munkacsoport megalakulására.

Budapest, 2014. február 7.

Kovács Zoltán s. k.
elnök

Nagy Gábor s. k.
titkár

MTA X. Földtudományok Osztálya
Természetföldrajzi Tudományos Bizottságának
2013. évi tevékenysége

1. A tudományos bizottság 2013. évi tevékenysége:

A bizottság alapvető feladata a természetföldrajz nemzetközi és hazai tevékenységének, fejlődésének folyamatos áttekintése, továbbá ennek alapján a lényeges szakmai problémák felvetése, megvitatása, esetenként állásfoglalások kialakítása. 2013-ban a munka bizottsági és albizottsági szinten folyt. A Természetföldrajzi Bizottság munkája üléseken történt, az albizottságok a munkát ülések, illetve terepbejárásokon végezték. Bizottsági, illetve albizottsági összefogással konferenciák lebonyolítására, valamint kiadványok megjelentetésére, illetve azok elkészítésére, valamint előkészítésére került sor.

2. A tudományos bizottság neve:

Természetföldrajzi Tudományos Bizottság

3. A tudományos bizottság tisztségviselői:

elnök: Veress Márton, az MTA doktora

elnökhelyettes: Mezősi Gábor, a földrajztudomány doktora

titkár: Nagyváradai László PhD

4. A tudományos bizottság létszáma: 21 fő

akadémikus: 2 fő,

az MTA doktora: 9 fő,

kandidátus: 2 fő,

PhD: 8 fő.

5. A tudományos bizottsághoz tartozó köztestületi tagok létszáma: 101 fő

akadémikus: 1 fő,

az MTA doktora: 21 fő,

kandidátus: 14 fő,

PhD: 65 fő.

6. A tudományos bizottság al- és munkabizottságai:

- Geoinformatikai Albizottság
elnök: Szabó Szilárd PhD
titkár: Telbisz Tamás PhD
- Geomorfológiai Albizottság
elnök: Kis Éva, a földrajztudomány kandidátusa
titkár: Kiss Tímea PhD
- Tájföldrajzi Albizottság
elnök: Lóczy Dénes, a földrajztudomány kandidátusa
titkár: Szilassi Péter PhD
- Oktatási Albizottság
elnök: Horváth Gergely, a földrajztudomány kandidátusa
titkár: Pajtókné Tari Ilona PhD

7. A tudományos bizottság ülései:

2013. február 6.

Napirend, határozatok: –

2013. szeptember 27.

Napirend, határozatok: –

8. A tudományos bizottság 2013. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással:

- A bizottság és az ELTE Természetföldrajzi Tanszéke szervezésében kétnapos szakmai bemutató és terepbejárásra került sor májusban. A sikeres rendezvényen a több mint 30 részt vevő megismerhette az ELTE Természetföldrajzi Tanszékének oktatási és kutatási tevékenységét.
- A bizottság tagjainak és elnökének szervezésében, valamint részvételével zajlott 2013. júniusában, a háromnapos Karszt Konferencia Szombathelyen. A Konferencia előadásainak publikációi a Karsztfejlődés XVIII. kötetben kerültek megjelentetésre.
- Geomorfológia terepkonferencia Csákváron. A bizottsági kerekasztal beszélgetés napirendjei mellett a fő program a kétnapos találkozón a Geomorfológiai albizottság szervezésében lebonyolított terepbejárás volt. Több mint ötven fő részvételével zajlott a szakmai vezetés.
- A bizottság jelentős időt szentelt az év folyamán a készülő Természetföldrajzi Enciklopédia munkálataira.

9. Az al- és munkabizottságok 2013. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással:

- Geoinformatikai Albizottság

„4. Térinformatikai Konferencia és Szakkiállítás”

Időpont és helyszín: 2013. május 23-24., Debrecen

A rendezvényen 169 regisztrált résztvevő és 10 kiállító vett részt. A konferencián 12 szekcióban összesen 73 előadás hangzott el, valamint 2 poszterszekcióban 13 kiselőadás keretében mutatták be a kutatók és fiatal kutatók (PhD hallgatók, nappali tagozatos hallgatók) a munkáikat.

„GRASS GIS Workshop”

Időpont és helyszín: 2013. május 24., Debrecen

A műhelyfoglalkozásra az ország számos intézményéből érkeztek érdeklődők. A felkért előadók Síki Zoltán (BMGE) és Padányi-Gulyás Gergely (Lechner Lajos Tudásközpont) voltak és az alapoktól kezdve több speciális témával bezárólag mutatták be az ingyenes szoftver lehetőségeit.

- Tájföldrajzi Albizottság
 - Terepbejárással egybekötött konferenciát szervezett a Drávamenti-síkság tájat érintő beavatkozásokról és a hozzájuk kapcsolódó kutatásokról, a Duna-Dráva Nemzeti Park Drávaszentesi Bemutató Központjában, 2013. április 26-án, pénteken, 20 fő részvételével.
 - Az Albizottság egyes tagjai tervezeteket készítettek a készülő új Nemzeti Atlasz tájökölógiai jellegű térképlapjaihoz (tájbeosztás, tájtípusok, tájváltozás, antropogén hatáserősség (hemeróbia), természetvédelem). A tervezeteket személyes találkozókön is megbeszélték, Budapesten, illetve Debrecenben.

- Oktatási Albizottság

A felsőoktatás aktuális problémáival kapcsolatban tartott szakmai megbeszéléseket három alkalommal.

- Geomorfológiai Albizottság

Az év legsikeresebbnek mondható rendezvényét tervezte és bonyolította le az elmúlt esztendőben a csákvári kétnapos terepi szakmai programmal.

10. A tudományos bizottság díjai (2013. évi díjak, nyertesek):

A tudományos bizottság nem ad ki díjakat.

11. A tudományos bizottság tagjainak elismerései 2013-ban: –

12. A tudományos bizottság 2013. évi kiadványai:

Gábris Gyula - Szabó József: Általános természetföldrajz

Veress Márton (szerkesztő): Karsztfejlődés XVIII. kötet

13. Egyéb: –

Budapest, 2014. február 7.

Veress Márton s. k.
elnök

Nagyváradai László s. k.
titkár

MTA X. Földtudományok Osztálya
Földtudományi Doktori Bizottságának
2013. évi tevékenysége

1. A Földtudományi Doktori Bizottság 2013. évi tevékenysége

A Földtudományi Bizottság ellátja mindazon feladatokat, amelyekkel az osztály (az MTA Doktori Szabályzata 17. § (5) bekezdésében leírtak alapján) megbízta. Ezek közül különösen

- az osztályelnök kijelölése alapján ellátja az MTA Doktori Szabályzata 17. § (1) és (2) bekezdésében leírt feladatokat, és gyakorolja az ehhez fűződő jogokat. Így feladata a doktori eljárásban az osztály hatáskörébe tartozó előterjesztés előkészítése, előzetes megvitatása, és megküldése az osztálynak;
- a földtudományok inter- és multidiszciplináris tudományos kérdéseinek figyelemmel kísérése, ilyen tudományos rendezvények (pl. közgyűlési osztályülések, stb.) kezdeményezése és szervezése.

A Bizottság 2013-ban lebonyolított egy ülésén összesen 4 doktori ügyben foglalt állást, és hozott határozatot.

2. A doktori bizottság neve:

Földtudományi Doktori Bizottság

3. A doktori bizottság tisztségviselői:

elnök: Pálfy József, az MTA levelező tagja

titkár: Szűcs Péter, az MTA doktora

4. A doktori bizottság létszáma: 18 fő

akadémikus: 6 fő,

az MTA doktora: 12 fő.

5. A doktori bizottság ülései (időpont, helyszín, napirend, határozatok)

Időpont és helyszín: 2013. június 11., MTA Titkársága, 1051 Budapest, Nádor u. 7.

Napirend:

1. Szakáll Sándor doktori ügye
2. Papp Gábor doktori ügye
3. Rakonczai János doktori ügye
4. Matyasovszky István doktori ügye
5. Egyebek

Határozatok:

1. Szakáll Sándor doktori eljárás megindításának támogatása
2. Papp Gábor doktori eljárás megindításának nem támogatása
3. Rakonczai János doktori eljárás megindításának támogatása
4. Matyasovszky István doktori eljárás megindításának támogatása

Budapest – Miskolc, 2014. február 3.

Pálfy József s. k.
elnök

Szűcs Péter s. k.
titkár

MTA X. Földtudományok Osztálya
Hidrológiai Osztályközi Állandó Bizottságának
2013. évi tevékenysége

1. Az állandó bizottság 2013. évi tevékenysége:

A bizottság alapvető feladata a hidrológia nemzetközi és hazai tevékenységének, fejlődésének folyamatos áttekintése, továbbá ennek alapján a lényeges szakmai problémák felvetése, megvitatása, esetenként állásfoglalások kialakítása.

2. Az állandó bizottság neve:

Hidrológiai Osztályközi Állandó Bizottság

2. Az állandó bizottság tisztségviselői:

elnök: Szilágyi József, az MTA doktora (X. osztály)

elnökhelyettes: Vágás István, a műszaki tudomány doktora (VI. osztály)

titkár: Hajnal Géza PhD (VI. osztály)

3. Az állandó bizottság létszáma:

A 2012. évi választást követően a bizottság 26 taggal alakult meg. A bizottságba a Földtudományok Osztálya 10 főt, a Műszaki Tudományok Osztálya 10 főt, a Biológiai Tudományok Osztálya 4 főt, a Kémiai Tudományok Osztálya és az Orvosi Tudományok Osztálya 1-1 főt delegált.

Akadémikus: 4 fő,

az MTA doktora: 11 fő,

kandidátus: 4 fő,

PhD: 7 fő.

4. Az állandó bizottság al- és munkabizottságai a tisztségviselők felsorolásával együtt: –

5. Az állandó bizottság ülései: –

6. Az állandó bizottság 2013. évi legfontosabb rendezvényei:

A Hidrológiai Osztályközi Állandó Bizottság a Vízgazdálkodás-tudományi Bizottság szervezésében két előadói ülést tartott. (Mindkét témát a HOAB tagsága is fontosnak tartotta az előzetes felmérés szerint.)

1) Magyar részvétel európai éghajlatváltozási projekteken előadóülés, időpontja: 2013. május 28., helyszíne: Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Rohringer Sándor terem, levezető elnöke: Nováky Béla, programja:

- Nováky Béla: Bevezető
- Jolánkai Géza: Szemelvények a ClimateWater nevű FP7-es európai uniós projekt eredményeiből
- Bálint Gábor: Folyóink forrásvidékeinek lehetséges változásai: a CarpathCC és más európai projektek eredményei
- Varga György: Mi lesz veled, Balaton? A tó vízháztartásának múltja, jelene és az EULAKES projekt eddigi eredményei alapján becsülhető jövője

Az előadói ülésen 24 fő vett részt, többen a bizottság tagjai, de számos külső érdeklődő is. Az előadásokat élénk vita követte, aminek néhány fontosabb tanulsága. Az éghajlatváltozás bizonytalanságának kezelésére a hidrológiai-vízjárás hatásokat többféle éghajlati forgatókönyvre szükséges elvégezni. Az éghajlatváltozás tiszai vízjárásra gyakorolt hatását a Duna vízjárás változása is befolyásolja. A Balatonra bemutatott eredményeket a hazai vízstratégia kidolgozása során célszerű figyelembe venni. Érdemes megvizsgálni, hogy a felszíni vízjárás megváltozása milyen hatással lehet a hordalékforgalomra, valamint a felszín alatti vizeinkre.

2) „Hordalékvizsgálatok a Dráván – Tíz év után megismételt mérések a magyar-horvát folyószakaszon” előadóülés, időpontja: 2013. június 20., helyszíne: Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Rohringer Sándor terem, levezető elnöke: Nováky Béla, programja:

- Rákóczi László: A Dráva-meder alakulásának összehasonlító tanulmánya
- Baranya Sándor (előadó), Török Gergely Tihamér, Józsa János: A nagy részletességű hordalékmodellezés terepi mérési igényei

Az előadóülésen 23 fő vett részt, számos külső érdeklődő jelenlétében. Az előadásokat követő vitán több kérdés megfogalmazódott, amiből néhány fontosabbat megemlítünk. A Dráva árvízi szintjeiben megfigyelhető csökkenő trend a medersüllyedésből fakad-e, vagy szerepet játszik benne az árvízi csúcsok növekvő mértékű csillapítása a tározókkal? A drávai duzzasztók üzemeltetése figyelembe vehető-e, vagy akár befolyásolható-e a mérések időpontjának megtervezésénél? Általános probléma, hogy a közelmúltban kevesebb a hordalékmérés a folyóinkon, a szomszédos határvízi országok nem egyeztetik előre a méréseiket, ez gyakran ellentmondáshoz vezet. Kedvező azonban, hogy az elektronikus műszerektől és a modellekkel való kiterjesztéstől olcsóbb és pontosabb méréseket várunk.

7. Az al- és munkabizottságok 2013. évi legfontosabb rendezvényei:

8. Az állandó bizottság díjai:

9. Az állandó bizottság tagjainak elismerései 2013-ban:

10. Az állandó bizottság 2013. évi kiadványai

11. Egyéb

Budapest, 2014. február 5.

Szilágyi József s. k.
elnök

Hajnal Géza s. k.
titkár